

RECEPTI

za integraciju

Pripremite sebe i
svoju zajednicu
za susret

caritas europa

Istražili i napisali Antonio Fantasia, Shannon Pfohman i Valentina Revelli iz tajništva Caritasa Europa.

Doprinos ovoj publikaciji dali su:

Austrijski Caritas: Karin Abram, Claudia Schmidt i Gloria Kinsperger

Belgijski Caritas: Anne Dussart and Sofie De Mot

Češki Caritas: Martina Tomanová

Francuski Caritas (Secours Catholique): Claire Sabah

Njemački Caritas: Beck Hannah

Talijanski Caritas: Oliviero Forti

Španjolski Caritas: Sergio Barciela

Švedski Caritas: Marie Eidem i George Joseph

Caritas Engleske i Walesa (CSAN): Mark Wiggin

Caritas Internationalis: Olga Zhyvytsya

Fotografije ljubaznošću Austrijski Caritas, Belgijski Caritas, Caritas Europa i Caritas Njemački Caritas.

U prosincu 2017. objavio Caritas Europa, Rue de la Charité 43, 1210 Bruxelles, Belgija.

Ova je publikacija primila financijsku potporu Programa Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije „EaSI“ (2014.-2020.). Za više informacija vidi: <http://ec.europa.eu/social/easi>

Informacije sadržane u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije.

Caritas Europa pridržava pravo odricanja od odgovornosti za točnost i cjelovitost informacija sadržanih u ovoj publikaciji. Potraživanja na temelju odgovornosti za štetu uzrokovanu korištenjem bilo kakvih iznesenih informacija, uključujući bilo kakve nepotpune ili netočne informacije, stoga će biti odbačena.

Sadržaj

PREDGOVOR	5
UVOD U PROGRAMSKI ALAT	7
I. SAZNAJTE VIŠE O MIGRACIJI	9
I.1 Diljem svijeta, 3 od 100 osoba su migranti	10
I.2 Migracija iz pravca jug-jug veća je nego iz pravca jug-sjever	11
I.3 Migranti obogaćuju Europu	12
I.4 Ključan je fiskalni i socijalni doprinos migranata	13
I.5 Gospodarski doprinosi migranata prema svojim matičnim državama iznose više nego dvostruki iznos ukupne globalne razvojne pomoći	15
I.6 Migranti su čimbenici održivog razvoja	17
I.7 Migranti jačaju europske kulture	18
II. KAKO OSTVARITI INTERAKCIJU S DRUGIM OSOBAMA	20
II.1 Važno je znati prije susreta	21
II.2 Tijekom susreta	24
II.3 Postati svjesni svojih pogleda na svijet	27
III. RECEPTI ZA INTEGRACIJU	31
IV. PRILOG: TERMINOLOGIJA MIGRACIJE	62

PREDGOVOR

Prihvatiti, zaštititi, promicati i integrirati. To su aktivnosti Caritasa kroz svoje zajednice, skupine, usluge, volontere i zaposlenike pri susretu s migrantima i izbjeglicama. Rad s migrantima jedan je od najstarijih prostora djelovanja i susreta Caritasa u Europi i svijetu. Osobno sam prije 30 godina započeo rad s djecom migrantima u Caritasu u Mainzu u Njemačkoj. Prihvatiti, zaštititi, promicati, integrirati; papa Franjo potiče sve zajednice svijeta da to čine¹. To je poanta aktualne globalne kampanje Caritasa; bit je upravo „PODIJELITI PUTOVANJE”².

Iskustvo Caritasa pokazuje da je stvaranje mjesta za susret ključno za promicanje mirnih, uključivih društava koja omogućuju cjeloviti ljudski razvoj. To ukazuje na susret kao priliku za usvajanje dubljeg uzajamnog poznavanja i poštovanja, dijalog prema rješavanju sukoba, promicanju jednakosti i borbi protiv isključenosti. Budući da susret potiče dijalog, mostove, solidarnost, bratstvo i milosrđe, promatramo ga kao metodologiju za podupiranje međukulturnog i međuvjerskog dijaloga u zajednicama primateljicama. Susret omogućuje stvaranje temeljne i ključne paradigme za uzajamno prepoznavanje, primarno kao ljudskih bića istih potreba i nada, sa svojom poviješću, odnosima, brigama i željama. To prvo prepoznavanje koncepta „Ja i ti“ pomoći će premostiti tri glavne prepreke integraciji koje je utvrdio Caritas Europa: kulturne, strukturne i socioekonomske prepreke. Međusobno su isprepletene i utječu na proces integracije.

Imajući u vidu navedeno, nadamo se da ovaj internetski alat pridonosi rješavanju tih prepreka stvaranjem „kulture susreta”. Stvaranjem prilika za međukulturnu razmjenu i obećavajuće prakse integracije, lokalna zajednica – Caritasovi timovi, župne skupine i drugi - pridonijet će kampanji „Podijeli putovanje”. Susret je jednostavan i prilika je dostupna svima.

Susreti mogu stvoriti pozitivan krug kojim se potiče kontakt među migrantima i građanima i jača dijalog i razumijevanje među različitim vjerama i svjetonazorima; oni mogu pomoći ukloniti dezinformacije i predrasude, istovremeno rušeći kulturne prepreke. Prostori susreta mogu biti ključan čimbenik izgradnje istinskog osjećaja pripadnosti, ne samo za doseljenike nego i za čitavu zajednicu jer pretpostavljaju postupak integracije zajednice. Susretima se potiče aktivno sudjelovanje i prilika su za kolektivno djelovanje, zajednički rad na utvrđivanju društvenog, kulturnog, gospodarskog i političkog života. Očekuje se da čitava zajednica doprinosi i prepoznaje vrijednost jačanja općeg dobra.

Želio bih zahvaliti autorima ovog programskog alata i svim kolegama koji su mu doprinijeli predstavljanjem obećavajućih praksi te dragocjenim prijedlozima i povratnim informacijama.

Susret u cilju prihvaćanja, zaštite, promicanja i integracije. Iskoristite ga! Ostvarite ga!

Jorge Nuño Mayer,
glavni tajnik

¹Cf. Poruke Njegove Svetosti pape Franje povodom 104. Svjetskog dana migranata i izbjeglica 2018., 14. siječnja 2018. pod nazivom: „Prihvaćanje, zaštita, promicanje i integracija migranata i izbjeglica”. Za više informacija vidi.: https://w2.vatican.va/content/francesco/en/messages/migration/documents/papa-francesco_20170815_world-migrants-day-2018.html.

²<https://www.sharejourney.org/>.

UVOD U PROGRAMSKI ALAT

U vrijeme kada europska gospodarstva stagniraju, ljudi gube vjeru u naše zajedničke vrijednosti, a populizam pokazuje svoju ružnu stranu, u Europi je ključno njegovati kulturu društava koja prihvaćaju nove članove. Uloga javnih institucija i čimbenika civilnog društva u okviru zajednica primateljica ključna je za stvaranje uvjeta za uzajamno razumijevanje te borbu protiv stereotipa i strahova od nepoznatog. Za Caritas se društvo koje istinski prihvaća nove članove zalaže za integraciju kroz međukulturne susrete i međuvjerski dijalog. Društvo koje prihvaća nove članove omogućuje migrantima da igraju aktivnu ulogu u svojim zajednicama primateljicama jamčeći im jednake mogućnosti, poštovanje temeljnih prava i ljudskog dostojanstva i suzbijanje diskriminirajućih praksi i stereotipa³.

Usmjeren prema rezultatima, ovaj programski alat predstavlja neke osnovne korake koje zajednice primateljice mogu kolektivno poduzeti za izgradnju sinergija među lokalnim uslugama, čimbenicima, dionicima, građanima i migrantima u cilju rješavanja pristranosti, stereotipa i svakodnevnih praksi kojima se migrante udaljava od lokalne zajednice i onemogućuje im se njihova socijalna i gospodarska uključenost. Neznanje, nedostatak razumijevanja, stereotipi i diskriminirajuće tendencije najpogubnije su prepreke koje ograničavaju puno sudjelovanje i integraciju migranata i njihove djece u zajednice primateljice pa je posebna pozornost usmjerena na ta pitanja.

Programski alat podijeljen je u tri dijela za pripremu i stvaranje kulture susreta, nastavljajući se na pozitivna iskustva već primijenjena na osnovnoj razini. Započinje predstavljanjem činjenica i brojki o migrantima u Europi u cilju djelovanja protiv prevladavajućeg negativnog diskursa, prikazujući mnoge doprinose migranata Europi i svojim matičnim državama.

Programski alat potom prelazi na praktična objašnjenja, oslanjajući se na međukulturnu komunikaciju i koncepte protiv predrasuda da bi se predstavili neki korisni savjeti za uspješnu

komunikaciju i međukulturni dijalog. Uvidjeli smo da veći stupanj individualizacije i tehnologije naših zajednica podrazumijeva veću potrebu za vježbanjem načina ophođenja s ljudima, i migrantima i lokalnim građanima. Zbog toga bi programski alat mogao biti koristan za (ponovno) učenje o načinu interakcije s nama nepoznatim osobama, uključujući osobe iz različitih kultura. Stoga taj drugi dio ima za cilj pomoći nam da uvidimo svoje vlastite predrasude i prizmu kroz koju promatramo svijet te shvatimo kako to može utjecati na našu interakciju s drugima. Naravno, svaki je susret jedinstven te nisu svi isti i ne uklapaju se u zajedničke socijalizirane obrasce ponašanja, no ako smo svjesni određenih općih načela i pravila komunikacije, možemo ostvariti ugodniju interakciju.

Programski alat završava predstavljajući neke obećavajuće „recepte za susrete“ lokalnog Caritasa. Navedeni se često provode u suradnji s drugim čimbenicima koji su pomogli stvoriti odnos povjerenja između migranata i lokalnih građana u nastojanju da se potakne integracija migranata. U prilogu se nalazi glosar izraza koji se odnose na migrante, kao dodatni alat koji može olakšati razumijevanje fenomena migracije, i neki izrazi korišteni u programskom alatu.

³Cf. Caritas Europa (2016.) „Dobro došli: migranti čine Europu jačom“.

I. dio: SAZNAJTE VIŠE O MIGRACIJI

Društvene percepcije, stavovi i stereotipi lokalnog stanovništva⁴ u velikoj mjeri mogu utjecati na integraciju migranata. Posebno u razdoblju u kojem mnogi ljudi imaju strah od kulturne raznolikosti i vjeruju da bi dolazak osoba iz drugih kultura mogao uništiti njihove vlastite nacionalne identitete. Za stvaranje istinski uključive Europe ključno je da usmjerimo energije prema poticanju međukulturnog dijaloga, susreta i rasprava između migranata i lokalnih zajednica u cilju rušenja predrasuda i strahova od „nepoznatog“. Da bi migranti mogli aktivno doprinosti na tržištu rada i u svojim lokalnim zajednicama, društvo ih mora prihvatiti i biti otvoreno za „susrete“. Izolacija i stereotipi zapreka su uzajamnom razumijevanju i dijalogu između migranata i lokalnog stanovništva te mogu uzrokovati i gubitak gospodarskih i društvenih mogućnosti za lokalnu zajednicu.

Opće nezadovoljstvo uzrokovano gospodarskom krizom iskoristile su mnoge nacionalne vlade i populistički pokreti u raznim europskim državama jer su pokušali povećati popularni konsenzus o dezinformacijama i strahu od migranata. Retorika „invazije“ i predstavljanje migranata kao profitera i konkurenata za ograničeni broj radnih mjesta i resursa uzrokovali su povećano neprijateljsko i diskriminirajuće postupanje prema migrantima. Njih se općenito „krivi“ za gospodarske i socijalne probleme Europe i promatra ih se kao prijetnju zajednici primateljici⁵. Poduprijeti medijima, dezinformacijama, strahom, stereotipima i populizmom, protumigrantski stavovi rašireni su u široj javnosti stvarajući nepovjerenje prema migrantima i gurajući ih prema marginama društva.

Stereotipi, retorika „invazije“ i stigmatizacija migranata temelje se na mitovima i održavanju straha. Iz perspektive Caritasa, integracija se događa u čitavoj socijalnoj strukturi društva⁶, ali lokalna razina ima ključnu ulogu u rušenju mitova o migraciji i stvaranju prostora za susrete u cilju poticanja uzajamnog razumijevanja kultura, prava, običaja i vrijednosti te priznavanja aktivnog doprinosa migranata u zajednicama primateljicama.

⁴U nedostatku boljeg izraza, u ovom programskom alatu koristimo se izrazom lokalno stanovništvo ili lokalni građani u značenju autohtonog stanovništva.

⁵Cf. Caritas Europa, 2016. „Dobro došli – migranti čine Europu jačom. Prakse Caritasa za uključivu Europu“. Bruxelles

⁶Cf. Caritas Europa, 2007. „Integracija – proces koji uključuje sve: Dokument potpore za integraciju migranata i izbjeglica“. Bruxelles.

I.1 Diljem svijeta, 3 od 100 osoba su migranti

Suprotno sadržaju medijskog izvješćivanja i političkih rasprava, ne živimo u razdoblju nezapamćenih dolazaka migranata niti svjedočimo „izbjegličkoj krizi” ili smo pod „invazijom”. Tijekom godina, ukupan broj izbjeglica i migranata i dalje je nepromijenjeni (mali) postotak svjetskog stanovništva. Štoviše, prelasci granica tražitelja azila samo su mali dio ukupne imigracije. Ipak, točno je da se suočavamo s jednim od najvećih humanitarnih problema u proteklim desetljećima, nešto što je papa Franjo opisao kao „globalizaciju ravnodušnosti”⁷, odnosno sve veću nesprijetnost nacionalnih tijela vlasti za suradnju i donošenje podijeljenih i zajedničkih odgovora u cilju prihvaćanja migranata i izbjeglica. Stvarna kriza stoga nije pitanje brojki, navodnih „invazija”. Stvarna je kriza politička. U EU-u je izjava da se države članice ne mogu nositi s takvim brojkama neosnovana. Kako je prethodno spomenuto, tijekom glavnih godina dolazaka (2015.-2016.) tražitelji azila predstavljali su samo 0,2 % stanovništva Europe⁸.

- **Od 1960. do 2015. broj migranata diljem svijeta povećao se sa 93 milijuna na 244 milijuna. Tijekom istog razdoblja, svjetsko se stanovništvo povećalo s 3 milijarde na 7,3 milijarde⁹. Dakle, broj migranata ostao je stalan na oko 3,3 % svjetskog stanovništva¹⁰.**
- **Procjenjuje se da u Europi živi 76 milijuna migranata. Migranti čine 10,3 % ukupnog stanovništva Europe¹¹, pri čemu više od polovine (40 milijuna) dolazi iz druge europske države.**
- **Djelomično zbog rata u Siriji, u 2017. broj izbjeglica diljem svijeta dosegao je 22,5 milijuna¹². Ipak, izbjeglice predstavljaju samo oko 8-9 % migranata u svijetu i oko 0,3 % svjetskog stanovništva¹³. Samo pomislite da je od svake 352 osobe diljem svijeta jedan izbjeglica¹⁴.**
- **Čak i tijekom vrhunca podnošenja zahtjeva u Europskoj uniji (EU), tražitelji azila (1,3 milijuna u 2015. i 2016.¹⁵) predstavljali su samo 0,2 % stanovništva Europe. U 2017. broj podnesenih prijava počeo se drastično smanjivati (54 % ili 149 000 osoba manje u drugom kvartalu 2017. u usporedbi s istim kvartalom 2016.¹⁶).**

⁷Cf. Poruka Njegove Svetosti pape Franje povodom proslave XLIX. Svjetskog dana mira, 1. siječnja 2016.

⁸Eurostat, 2017. “Statistics Explained – Asylum quarterly report”, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_quarterly_report%23cite_note-1

⁹Cf. Institut za politiku migracije, 2015. “International Migrants by Country of Destination, 1960-2015” tablični prikaz podataka Ujedinjenih naroda, Odjela za gospodarska i socijalna pitanja, 2015. “Trends in International Migrant Stock: Migrants by Destination and Origin”, <http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates15.shtml>.

¹⁰Ujedinjeni narodi, Odjel za gospodarska i socijalna pitanja, 2016. “International Migration Report 2015.Highlights”.

¹¹Ujedinjeni narodi, Odjel za gospodarska i socijalna pitanja, 2015. “Trends in International Migrant Stock: Migrants by Destination and Origin”, <http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates15.shtml>.

¹²Agencija Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNCHR), 2017. “Figures at a Glance - Statistical Yearbooks” <http://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>.

¹³Cf. Hein de Haas, 2017. “Myths of migration: Much of what we think we know is wrong”. Objava na blogu Hein de Haasa.

¹⁴Ibid.

¹⁵Eurostat, 2017. “Statistics Explained – Asylum Statistics”, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics.

¹⁶Eurostat, 2017. “Statistics Explained – Asylum quarterly report”, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_quarterly_report%23cite_note-1.

I.2 Migracija iz pravca jug-jug veća je nego iz pravca jug-sjever

Tvrđnja da je glavna migracija u pravcu od juga prema sjeveru, iz siromašnih u bogate države, netočna je¹⁷. Doista, iako većina migranata diljem svijeta živi u državama visokog dohotka, većina je izvorno stigla iz država srednjeg dohotka te ne predstavljaju najsiromašnije stanovništvo. Općenito, iznimno siromašne osobe ne mogu si priuštiti krenuti na migracijsko putovanje.

Štoviše, u mnogim dijelovima svijeta migracija se događa primarno među državama koje se nalaze u istoj regiji. Nedostatak financijskih sredstava za dugotrajno migracijsko putovanje i nada u povratak kući čim se uvjeti tamo poboljšaju često uzrokuju migraciju osoba u susjedne države. To znači da iako najveći udio migranata na svijetu dolazi s globalnog juga (71 % migranata u 2013. rođeno je na jugu), migracija iz pravca jug-jug ostaje najveća kategorija. Od 22,5 milijuna izbjeglica registriranih na svijetu 2017., 84 % primaju zemlje u razvoju. Samo Turska, Pakistan i Libanon primaju 5,3 milijuna izbjeglica¹⁸. Zbog toga je mit o “invaziji” migranata na Europu neutemeljen i daleko od trenutačne stvarnosti.

- **Migracija iz pravca jug-jug nešto je veća nego iz pravca jug-sjever. U 2013. 38 % migranata kretalo se jugom, a 34 % kretalo se od juga prema sjeveru¹⁹.**
- **Glavina migrantskih kretanja događa se na istom geografskom području. Podatci iz 2015. pokazuju da:**
 - u Europi: 2 od 3 europska migranta imaju prebivalište u drugoj europskoj državi;
 - u Africi: 50 % afričkih migranata kreće se unutar Afrike. Samo 27 % migranata iz Afrike odlazi u Europu;
 - u Aziji: 6 od 10 azijskih migranata kretalo se unutar Azije²⁰.
- **Europa je drugo glavno područje emigracije: u 2015. od 244 milijuna migranata diljem svijeta 43 % (104 milijuna) rođeno je u Aziji, a 25 % (62 milijuna) rođeno je u Europi.**
- **84 % izbjeglica diljem svijeta primaju neeuropske države, primarno Turska, Pakistan, Libanon, Iran, Uganda i Etiopija²¹.**
- **Ne migriraju samo najsiromašniji. U 2015. 65 % svih migranata (157 milijuna osoba) rođeno je u državama srednjeg dohotka²².**

¹⁷Cf. Caritas Internationalis, “Myths about Migration”, Share the Journey. <http://journey.caritas.org/myths/>.

¹⁸Agencija Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNCHR), 2016. “Global Trends. Forced Displacement in 2016”.

¹⁹Grupacija Svjetske banke, 2016. “Migration and Remittances. Fact book 2016”. Treće izdanje. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/23743/9781464803192.pdf>.

²⁰Ujedinjeni narodi, Odjel za gospodarska i socijalna pitanja, 2016, “International Migration Report 2015. Highlights”.

²¹Agencija Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNCHR), 2016, “Global Trends. Forced Displacement in 2016”.

²²Ujedinjeni narodi, Odjel za gospodarska i socijalna pitanja, 2016, “International Migration Report 2015. Highlights”.

I.3 Migranti obogaćuju Europu

Migranti posjeduju kvalifikacije, vještine i iskustvo, a time i potencijal za veliki doprinos gospodarskom rastu te društvenom i kulturnom obogaćivanju Europe. Migranti sve više postaju poduzetnici u malim ili srednje velikim poduzećima. Podupiru razvoj ljudskog kapitala i tehnološki napredak u određnim državama stvaranjem novih radnih mjesta, osiguravanjem inovacija i povećanjem proizvodnje²³.

Niskokvalificirani migranti također igraju vrlo važnu ulogu u Europi. Doprinosе porezima i socijalnoj sigurnosti i rade određene poslove koje lokalno stanovništvo više ne želi raditi, poput poslova čišćenja, građevinskih poslova i održavanja terena, prehrambenih usluga, izgradnje, sigurnosti, maloprodaje te osobne skrbi i usluga²⁴. Kada bi migranti, s visokim ili niskim kvalifikacijama, prestali doprinositi europskim tržištima rada i gospodarstvima, to bi ostavilo velike praznine koje bi naštetile mnogim sektorima gospodarstva, posebno onima koji bilježe snažan pad te bi smanjilo radno sposobno stanovništvo i negativno utjecalo na raspoloživu radnu snagu u Europi.

- Migranti su ključni doprinositelji društvenom i gospodarskom razvoju određinih država. U Europi igraju i posebnu ulogu u određenim sektorima zanimanja poput poslova skrbi. Primjerice, 19 % djelatnika socijalne skrbi i 35 % medicinskih sestara zaposlenih na poslovima dugotrajne skrbi u Ujedinjenoj Kraljevini migranti su²⁵, a polovina liječnika u Parizu migrantskog je porijekla²⁶.
- Migranti popunjavaju važne praznine u brzorastućim i opadajućim sektorima gospodarstva. Čine oko 24 % u radnim mjestima koja bilježe najveći pad²⁷ u Europi i 15 % radnih mjesta u najdinamičnijim sektorima²⁸ Europe²⁹.
- Migracija jača radno sposobno stanovništvo. U 2015. 177 milijuna migranata (72 %) bilo je u dobi od 20-64 godine³⁰, odnosno radno sposobno. Procjene su ILO-a da su više od 150 milijuna migranata u stvari radnici migranti³¹. Prema podacima OECD-a, migranti su činili 70 % povećanja radne snage u Europi od 2000. do 2010³².
- Migranti stvaraju i radna mjesta. U državama članicama EU-a, migranti i članovi etničkih manjina otvaraju mala poduzeća proporcionalno više od matičnih državljana³³. U Italiji se strano poduzetništvo povećalo za 23 %, a više od pola milijuna poduzeća vode stranci stvarajući više od 6,5 % ukupne dodane vrijednosti (gotovo 95 milijardi EUR). To je vrlo relevantno s obzirom na to da se broj talijanskih poduzetnika tijekom posljednjih pet godina smanjio za oko 7 %³⁴.

²³Grupacija Svjetske banke "Impact of Migration on Economic and Social Development: A review of evidence and emerging issues".

²⁴Međunarodna organizacija za migracije, 2010.

²⁵Ibid.

²⁶Europska mreža protiv rasizma (ENAR), 2013, "Hidden talents, wasted talents? The real cost of neglecting the positive contribution of migrants and ethnic minorities". Bruxelles.

²⁷Takva zanimanja uključuju zaposlenike u obrtima i zanatima te zaposlenike na stroju i sklopovima.

²⁸To posebno uključuje zanimanja povezana sa zdravstvenom skrbi i zanimanja STEM (znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika).

²⁹OECD, Baze podataka politike o migracijama, 2014, "Is migration good for the economy?" <http://www.oecd.org/migration/mig/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%202.pdf>.

³⁰Ujedinjeni narodi, Odjel za gospodarska i socijalna pitanja, 2016, "International Migration Report 2015. Highlights".

³¹Grupacija Svjetske banke, 2016, "Migration and Development. A Role for the World Bank Group" <http://pubdocs.worldbank.org/en/468881473870347506/Migration-and-Development-Report-Sept2016.pdf>.

³²OECD, 2012, "International Migration Outlook 2012". Izdanje OECD-a.

³³Skupina za politiku prema migracijama, 2011, "Integration Dossier n° 2: Immigrant self-employment and entrepreneurship." Europska internetska stranica o integraciji.

³⁴Ibid.

I.4 Ključni su fiskalni i socijalni doprinosi migranata

Migranti nisu „profiteri” socijalnih sustava zajednica primateljica. Podatci prikupljeni u državama članicama EU-a pokazuju da su fiskalni i socijalni doprinosi migranata veći od pogodnosti koje primaju. Pored toga, ako se uzme u obzir da migranti sa sobom donose svoje vlastite obrazovne kvalifikacije čije su troškove snosile njihove matične države i da doprinose financiraju fiksnih javnih usluga poput obrane, stvarnost je da su njihovi doprinosi sustavima socijalne skrbi odredišnih država još i veći. Zbog toga je ključno da migranti imaju mogućnost brzog pristupa tržištu rada i da ne postoje socio-ekonomske prepreke kojima se ograničavaju njihove prilike za sudjelovanje u društvu i građansku uključenost³⁵ u zajednici primateljici. To je posebno važno da bi se omogućila samodostatnost i ljudski razvoj migranata, što smanjuje troškove skrbi, povećava prihod od poreza i poboljšava socijalnu koheziju³⁶. Stoga je važno pružiti potporu okruženjima koja primaju nove članove kroz nacionalne i lokalne planove za integraciju kojima se omogućuje puno sudjelovanje migranata i prepoznaje njihov puni potencijal. U protivnom bi postojala jasna opasnost „da će se troškovi izostanka integracije pokazati većima od troškova ulaganja u politike integracije”³⁷.

- **Od 2001. do 2011. migranti u Ujedinjenoj Kraljevini dali su pozitivne fiskalne doprinose u iznosu od 25 milijardi britanskih funti. Štoviše, postojala je 43 % manja vjerojatnost da primaju državne naknade ili porezne kredite u usporedbi sa zaposlenicima rođenima u Ujedinjenoj Kraljevini te 7 % manja mogućnost da žive u socijalnim stanovima³⁸.**
- **Više od 600 000 talijanskih državljana prima svoje mirovine u Italiji zahvaljujući doprinosu migranata izvan EU-a koji rade i uplaćuju u sustav. Prema podacima ISTAT-a za 2017.,³⁹ fiskalni doprinosi migranata u Italiji iznose 3,2 milijarde EUR, no primaju samo 0,3 % ukupnih mirovina⁴⁰.**
- **Predviđa se da bi bez doprinosa migranata Italija do 2040. izgubila do 38 milijardi EUR. Od 5 milijuna migranata, 3 460 000 su porezni obveznici koji doprinose talijanskom sustavu socijalne skrbi. To znači da bi bez migranata država trebala povećati opće poreze za gotovo 2 milijarde EUR svake godine u sljedeće 22 godine da bi zadržala sadašnji saldo.**
- **Migranti pomažu i sustavima socijalne sigurnosti u drugim europskim državama, primjerice u Njemačkoj jer povećavaju broj radno sposobnog stanovništva⁴¹. Prema Izvješću Europske komisije o starenju⁴², predviđa se da će stanovništvo u Njemačkoj do 2060. smanjiti za 10 milijuna osoba. Utvrđeno je da će stopa ovisnosti u Njemačkoj (tj. udio umirovljenika u odnosu na radno sposobne osobe) porasti na 59 %.**

³⁵Cf. Caritas Europa, 2016, „Dobro došli – migranti čine Europu jačom. Prakse Caritas za uključivu Europu”. Bruxelles.

³⁶Grupacija Svjetske banke, “Migration and Development. A Role for the World Bank Group” <http://pubdocs.worldbank.org/en/468881473870347506/Migration-and-Development-Report-Sept2016.pdf>.

³⁷Europska komisija, 2016, “Action Plan on the integration of Third-Country Nationals”, https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/20160607/factsheet_action_plan_integration_third-country_nationals_en.pdf.

³⁸Centar za istraživanje i analizu migracije (CReAM), serija dokumenata za raspravu 2013, “The Fiscal Effects of Immigration to the UK” http://www.cream-migration.org/publ_uploads/CDP_22_13.pdf.

³⁹L'Istituto nazionale di statistica talijanski je nacionalni institut za statistiku.

⁴⁰Istat, 2017, Dossier Statistico Immigrazione 2017.

⁴¹Europska komisija, 2015, „Izvješće o starenju 2015. Gospodarske i proračunske projekcije za 28 država članica EU- (2013 – 2060)”. http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2015/pdf/ee3_en.pdf.

⁴²Ibid.

Nadalje, glavnina migranata mlade su i radno sposobne osobe. Čak i ako je točno da trenutačni migracijski trendovi neće biti dovoljni da se nadoknadi demografski raskorak uzrokovan starenjem stanovništva⁴³, migranti doprinose smanjivanju i usporavanju ukupnog raskoraka uzrokovanog starenjem i rješavanju nedostataka radne snage uzrokovanih starenjem u zajednicama primateljicama. Stoga doprinose održavanju mirovinskih sustava u različitom opsegu u raznim europskim državama.

⁴³Podatci Eurostata i Berlinskog instituta za stanovništvo i razvoj pokazali su da će do 2050. 22 % globalnog stanovništva biti u dobi od 60 godina. U Europi su te brojke čak i veće jer je već gotovo 1/4 europskog stanovništva u dobi od 60 godina ili starije, a 2016. je jedna na svakih 20 osoba koja živi u EU-u bila u dobi od 80 godina, što je 7 milijuna više nego prije deset godina. <https://www.berlin-institut.org/index.php?id=48> and <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/product/>.

I.5 Gospodarski doprinosi migranata prema svojim matičnim državama više su nego dvostruko veći od iznosa ukupne svjetske pomoći za razvoj

Migranti ne doprinose određeni državam samo radom, vještinama i znanjem nego nastavljaju biti i jedan od najvećih čimbenika razvoja u matičnim državama slanjem doznaka, ulaganjem u poduzeća, uvođenjem znanja i vještina i doprinosom dobrotvornoj skrbi⁴⁴. Gospodarske doznake migranata imaju najopipljiviji i najvažniji učinak (s izravnim i neizravnim učincima) na živote obitelji i zajednica u njihovim matičnim državama. Iako je nemoguće saznati pravi iznos doznaka zbog velikog broja nezabilježenih novčanih prijenosa, sigurno je da se njima smanjuju razmjeri i ozbiljnost siromaštva te se neizravno pomaže poboljšati i zaštititi živote obitelji i zajednica u matičnim državama. To se postiže povećanjem tuzemnih štednji, financijskim posredovanjem i ulaganjima u školstvo, zdravstvenu skrb, stanovanje i infrastrukturu koji zajedno podupiru stvaranje ljudskog kapitala i potiču lokalno gospodarstvo⁴⁵. Ipak, određeni kapacitet migranata da podupiru svoje obitelji s pomoću doznaka i djeluju kao ključni čimbenici razvoja u određeni državama

- Svjetska banka procijenila je da su novčane doznake migranata u 2015. iznosila 2,5 puta više od ukupnog iznosa svjetske inozemne pomoći⁴⁶. U 2016. doznake migranata namijenjene zemljama u razvoju dosegle su 429 milijardi USD⁴⁷.
- U 2014. radnici migranti koji žive u Europi kući su poslali 92 milijarde EUR doznaka koje predstavljaju spas za više od 150 milijuna osoba diljem svijeta⁴⁸. U EU-u 10 država članica prima takve doznake, uključujući Mađarsku, Poljsku i Rumunjsku.
- Unatoč tim brojkama, doznake nisu predstavljale znatan odljev bogatstva iz određeni država. Odljev je iznosio manje od 0,7 % BDP-a pojedine države⁴⁹
- U 2013. na razini države, Indija je primila 72 milijardi USD, što je više od njezinog izvoza u području informacijskih tehnologija. U Egiptu su doznake 3 puta veće od prihoda iz Sueskog kanala. U Tadžikistanu doznake iznose 42 % BDP-a⁵⁰.

⁴⁴Grupacija Svjetske banke, 2016, "Migration and Remittances. Fact book 2016". Treće izdanje. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/23743/5781464803192.pdf>.

⁴⁵Grupacija Svjetske banke, "Impact of Migration on Economic and Social Development: A review of evidence and emerging issues": http://siteresources.worldbank.org/TOPICS/Resources/214970-1288877981391/Migration&Development-Rarha-GEMD_2010a.pdf.

⁴⁶Svjetska banka, 2017, "Trends in Migration and remittances 2017" <http://www.worldbank.org/en/news/infographic/2017/04/21/trends-in-migration-and-remittances-2017>.

⁴⁷Grupacija Svjetske banke, 2017. Memorandum o migracijama i razvoju 27, "Migration and Remittances - Recent Developments and Outlook. Special Topic: Global Compact on Migration".

⁴⁸Izvešće Međunarodnog fonda za poljoprivredni razvoj (IFAD) report "Sending Money Home: European flows and market" objavljenog na https://www.ifad.org/documents/10180/3594696/money_europe.pdf/5ac7733f-39e6-4b1b-a1dc-f7038b5caab?%20version=1.2.

⁴⁹Europska komisija, 2015. „Izvešće o starenju za 2015. Gospodarske i proračunske projekcije za 28 država članica EU-a (2013.–2060.)" http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2015/pdf/ee3_en.pdf.

⁵⁰Concord, 2016, "Deconstructing 10 myths about migration and development". Publikacija https://concordeurope.org/wp-content/uploads/2016/04/10myths_migration_development_EN_newversion.pdf?1fdb40&1fdb40.

mogu biti onemogućeni njihovim nezakonitim pravnim statusima i/ili nepropisnim ugovorima o radu. Zbog toga je važno da europske vlade omoguće redovitije, zakonite migracijske kanale i brzi legalni pristup tržištu rada za migrante, kao i povremene amnestije za radnike bez odgovarajućih dokumenata da bi legalizirali svoj status. Puno sudjelovanje i socijalna uključenost migranata mogu pomoći odredišnim i matičnim državama da ostvare korist od gospodarskih, socijalnih i kulturnih doprinosa migranata.

I.6 Migranti su čimbenici održivog razvoja

Budući da nipošto ne prekidaju vezu sa svojim matičnim državama, migranti su često čimbenici održivog razvoja⁵¹. Nisu važne samo gospodarske doznake nego i socijalne doznake imaju sve prepoznatljiviju i cjenjeniju ulogu. Socijalne doznake u pravilu se prilagođavaju i prenose u njihove matične države kada se migranti vrate u posjet ili trajno. Zbog toga socijalne doznake migranata postaju izvori (resursi) razvoja koji jačaju poduzetništvo i inovacije te gospodarski i socijalno dovode do pozitivnih učinaka⁵². Štoviše, socijalne doznake mogu pozitivno utjecati na demokratske, političke i institucionalne reforme u matičnoj državi⁵³.

- **Migranti doprinose razvoju svojih matičnih država, između ostalog, prijenosom i ponovnim ulaganjem novih ideja, normi, identiteta, praksi i socijalnog kapitala koje ostvare tijekom života u odredišnim državama. Poznati kao „socijalne doznake”, takvi doprinosi putuju migrantskim rutama⁵⁴ i zna se da potiču socijalne, kulturne, gospodarske i znanstvene inovacije.**
- **Migrantske dijaspore služe kao poveznica između matičnih i odredišnih država. Često doprinose širenju mogućnosti za pristupanje međunarodnom financiranju, olakšavanju umrežavanja, utjecaju na političke događaje i drugo. Migranti mogu biti i važni dobavljači stranih ulaganja zbog poznavanja institucija svojih matičnih država⁵⁵.**
- **Migranti mogu biti i most za trgovinske mogućnosti u matičnim i odredišnim državama. Kompanije koje zapošljavaju strane radnike izvoze više roba i usluga od drugih. Za švedske kompanije, zapošljavanje stranca povezuje se s prosječnim povećanjem usluga izvezenih u matičnu državu stranog zaposlenika u iznosu od 2 %⁵⁶.**
- **Nekoliko istraživanja pokazuje da socijalne doznake mogu utjecati na tradicionalne uloge muškaraca i žena uključujući odnose unutar obitelji i strukture kućanstva u matičnoj državi⁵⁷. Dodatno istraživanje pokazuje da ti učinci mogu imati tendenciju rasta i dodatno utjecati da nacionalne promjene tradicionalnih uloga između muškaraca i žena.**

⁵¹Concord, 2016, “Deconstructing 10 myths about migration and development” publikacija: https://concordeurope.org/wp-content/uploads/2016/04/10myths_migration_development_EN_newversion.pdf?1fdb40&1fdb40.

⁵²Levitt, Peggy. 2001. “The Transnational Villagers”. Berkeley i Los Angeles: University of California Press.

⁵³Primjerice, Akkoyunlu, S., 2013. “Migration-Induced Women’s Empowerment: The Case of Turkey” radnim dokumentima EUI RSCAS, serije MPC 2013/77 utvrđena je izravna veza između migracije i osnaživanja žena u Turskoj u razdoblju 1960.–2011.

⁵⁴Levitt, P. i Lamba-Nieves, D., 2011, “Social Remittances Revisited”, Journal of Ethnic and Migration Studies, 37(1): 1–22.

⁵⁵Grupacija svjetske banke “Impact of Migration on Economic and Social Development: A review of evidence and emerging issues”: http://siteresources.worldbank.org/TOPICS/Resources/214970-1288877981391/Migration&Development-Ratha-GFMD_2010a.pdf.

⁵⁶Entreprenorska forum: http://entreprenorskaforum.se/wp-content/uploads/2015/03/PS_HarziGeorgiouLodefalk.pdf.

⁵⁷Fargues Philippe, 2010, “Migration et identité : le paradoxe des influences réciproques”, Esprit, 2010/1 p. 6–16.

I.7 Migranti jačaju europske kulture

Neki ljudi vjeruju strahu da bi migranti mogli umanjiti temeljni identitet nacije i da bi doseljenici mogli oslabiti zajedničke norme i vrijednosti koje ujedinjuju društva ako se ne prilagode jeziku, kulturi i identitetu određene države.

Važno je vrednovati bogatstvo identiteta i kultura u Europi, boriti se protiv stereotipa i prepoznati dodanu vrijednost raznolikosti, multikulturalnosti i migracije. U cilju izgradnje kohezivnih i održivih društava, ključno je promovirati znatiželju i osjetljivost prema drugima te se usredotočiti na zajedničke vrijednosti i iskustva koja ujedinjuju ljude⁵⁸. Poticanje međukulturnog dijaloga i stvaranje prostora za susret različitih osoba može biti dragocjen instrument za smanjenje strahova i predrasuda o drugim ljudima i kulturama i za promicanje demokratske i socijalne uključenosti.

- **6. svibnja 2016. papa Franjo podsjetio je da: „Identitet Europe jest i oduvijek je bio, identitet dinamike i multikulturalnosti”.**
- **Ideja o kulturnoj homogenosti u Europi pogrešna je. Europa je civilizacija stara dvije tisuće godina, povijesno zemlja emigracije, imigracije, invazija, širenja i otkrića koja se odlikuje snažnom interakcijom i razmjenom s drugim kulturama i stanovništvom iz svih krajeva svijeta.**
- **Migranti su oduvijek doprinikli kulturnom razvoju Europe. Kroz čitavu povijest, europski se kontinent suočavao s drugim kulturama i odlikuje ga neprekidna diferencijacija, prisvajanje, akulturacija i prerađivanje određenih elemenata iz drugih kultura⁵⁹. Migranti su, između ostalog, obogatili kulturu, gastronomiju, glazbu, dizajn, sportske aktivnosti, gospodarstva i poslovne inovacije mnogih europskih država.**
- **Znatiželja, osjetljivost, dijalog i uzajamno slušanje ključne su značajke koje pokreću društvene snage i stvaraju mjesta susreta. Što više ljudi ostvaruje interakciju bez osuđivanja, to je vjerojatnije da će prepoznati i cijiniti raznolikost i međukulturnu otvorenost, što u konačnici doprinosi većoj socijalnoj koheziji i okruženjima koja bolje prihvaćaju nove članove te podupiru integraciju migranata.**

⁵⁸Transatlantsko vijeće za migraciju, 2012. izjava Vijeća “ Rethinking national identities in the Age of Migration” Council Statement.

⁵⁹Bekemans L. “The Idea of Europe: Identity-building from a Historical Perspective”.

II. dio: KAKO OSTVARITI INTERAKCIJU S DRUGIM OSOBAMA

Konstruktivna komunikacija koja uključuje poštovanje ključna je za sve susrete među ljudima i sastavni je element procesa integracije. Trebamo prepoznati vrijednost komunikacije i promatrati je ne samo kao puko prenošenje poruka nego i kao nekonfliktan i miran način izgradnje uključivih zajednica temeljenih na susretu te način za rješavanje izazova uzrokovanih sve većom međukulturalnom prirodom naših društava, uključujući strah od stranih kultura i njihovih „nepoznatih običaja i navika“.

Govoreći o migrantima i izbjeglicama, način na koji se komunikacija odvija ima ključnu ulogu u procesu integracije. Međukulturne interakcije ključne su za rušenje stereotipa i strahova koji vode prema diskriminirajućim stavovima. Uključivanje migranata i lokalnog stanovništva u dijalog i interakcije da bi učili jedni od drugih može dovesti do uzajamnog razumijevanja i upoznavanja kultura.

Jačanje međukulturne komunikacije i susreta jedan je od ključnih elemenata za ostvarivanje društava koja istinski prihvaćaju nove članove. Svaki susret ljudi temelji se na komunikaciji i ako želite djelovati i organizirati međukulturne aktivnosti sa svojom lokalnom zajednicom, uključujući migrantske skupine, trebali biste imati u vidu da interakcije među ljudima različitog kulturnog porijekla i jezičnih vještina nisu jedini važni čimbenici. Neophodno je dobro poznavati vlastitu kulturu i biti svjestan pretpostavki koje sadrže kulturne predrasude i tumačenja koja mogu utjecati na Vaše ponašanje te tumačenja tijekom interakcije⁶⁰. Nadalje, važno je potruditi se biti osjećajan i razumjeti brojne razlike među običajima, stavovima, ponašanjima te biti motiviran istinskom spremnošću na prilagodbu.

Uzimajući u obzir različite nacionalne, rasne, etničke, kulturne i vjerske vrijednosti, ne postoji jedinstvena univerzalna tajna međukulturne komunikacije. Na Vama je da osjetite i

prilagodite se situaciji i potrebama ljudi s kojima ste u interakciji i obrnuto. Ipak, ključno je nikada ne zaboraviti da su pri svakom susretu dobro vladanje govorom tijela i načinom na koji govorite, kao i pozorno i suosjećajno slušanje, ključni za smislene i konstruktivne interakcije. Učenje korištenja neverbalne komunikacije, aktivnog slušanja, postavljanja pitanja te načina na koji ćete prvo razumjeti, a potom će razumjeti Vas, osnovne su tehnike.

Taj drugi dio stoga ima za cilj predstaviti Vam neka glavna načela i alate da biste se osjećali spremniji i sigurniji tijekom svojih budućih susreta s izbjeglicama i migrantima. Željeni je ishod i da se osjećate snažniji organizirati međukulturne aktivnosti u svojoj lokalnoj zajednici u cilju prenošenja tih lekcija drugima.

⁶⁰Gudykunst, W. B., 2004, "Bridging differences: Effective intergroup communication". Thousand Oaks.

II.1 Važno je znati prije susreta

I.1.1 Različiti stilovi komunikacije za različite kulture

Učinkovita komunikacija i konstruktivna međukulturna aktivnost u cilju rušenja prepreka među kulturama i vlastitih unaprijed stvorenih koncepcija/percepcija traže prethodnu pripremu, odnosno upotrebu svjesnih alata za komunikaciju.

Za početak je važno imati na umu da naša vlastita kultura i socijalizacija u ogromnoj mjeri utječu na način na koji komuniciramo i ponašamo se. Zato je ključno biti svjestan vlastitih ponašanja koja sadrže kulturne predrasude i pretpostavke te biti osjećajan prema mogućnosti da se netko drugi ponaša i komunicira različito od onoga što bismo očekivali. U nekim je slučajevima te razlike u očekivanjima i ponašanjima moguće pripisati kulturnim utjecajima, karakteru i socijalizaciji. Primjerice, bogatstvo, obrazovanje, etnička pripadnost, nacionalnost, spol, dob i brojne druge demografske karakteristike mogu igrati ulogu kod utjecaja na ponašanje i koncepcije ljudi⁶¹. Svijest o toj mogućnosti posebno je važna pri interakciji sa strancima.

Važno je i izbjeći upadanje u klišeje. Postoje kulturne različitosti među i unutar država i moguće ih je pripisati, između ostalog, različitim povijesnim pravcima, tradicijama, običajima i vjerskim uvjerenjima. No čak i kada bismo postali stručnjaci za više različitih kultura i zajedničkih normi ponašanja, važno je upamtiti da je svaka osoba jedinstvena i da se transverzalna kulturna razlika ne primjenjuje uvijek na sve.

Pogledajmo neke klasifikacije koje su iznijeli teoretičari međukulturne komunikacije u obliku

korisnog vodiča za međunarodne poslovne ljude da bi oni naučili kako ostvariti bolju interakciju s ljudima iz različitih kultura. Ideja je bila da poznavanje načina na koji jedna skupina stanovništva započinje prve kontakte, pozdrave, ostvaruje interakciju tijekom poslovnog sastanka itd. može spriječiti da prouzročite međukulturne nesporazume i smanjiti vjerojatnost da nesvjesno uvrijedite sugovornika. Te su klasifikacije izrađene da bi pomogle u prepoznavanju određenog ponašanja vezanog za kulturno i nacionalno porijeklo. Primjerice:

- **Individualističke naspram komunitarnih kultura:** činjenica dolazi li osoba iz individualističke ili komunitarne kulture utječe na mjeru do koje ta osoba naglašava individualno u odnosu na kolektivno. Individualistička društva naglašavaju središnjost i primat pojedinca, dok komunitarne kulture naglasak stavljaju na središnjost zajednice ispred pojedinca. Ako individualist radi s komunitarcem, to može dovesti do pogrešnog tumačenja stavova individualiste kao nepristojnih, bezličnih, a stavova komunitarca kao previše izravnih i osobnih.
- **Partikularističke naspram univerzalističkih kultura:** partikularističke kulture više su relativističke; pozor je na odnosima, a moralnost i prosudbe mijenjaju se ovisno o promjenjivim okolnostima. Univerzalističke kulture vjeruju da su pravila i zakoni objektivni i nepromjenjivi i svi ih moraju slijediti neovisno o odnosu i kontekstu. Te razlike mogu uzrokovati različite pa čak i proturječne pristupe rješavanju etičkih pitanja, izgradnji odnosa i pregovaranju.
- **Realizacijske naspram askriptivnih kultura:** u kulturi realizatora, osobe se obično prosuđuju na temelju svojih postignuća koja je moguće dokumentirati i zabilježiti. U askriptivnoj kulturi, status osobe pripisuje se čimbenicima kao što su rođenje, srodstvo, spol, dob i međusobne veze. Ovisno o kulturološkoj procjeni pojedinca, postojat će različita opravdanja za postojeće hijerarhije i

⁶¹Gudykunst, W. B., 2004, "Chapter 2: Understanding Cultural Differences" in "Bridging differences: Effective intergroup communication". Thousand Oaks, CA.

odnose snaga unutar kulture.

- **Specifične naspram difuznih kultura:** specifične kulture odlikuju se razlikom između javnih i privatnih prostora, a potonji se dijeli samo s bliskim prijateljima i suradnicima. U difuznim kulturama, javni i privatni prostor slične su veličine, a individualisti pažljivo brane svoj javni prostor jer ulazak u javni prostor ujedno dopušta i ulazak u privatni prostor. To utječe na način organizacije osobnih i javnih života.
- **Afektivne naspram neutralnih kultura:** osobe iz neutralnih kultura ne izražavaju otvoreno svoje osjećaje nego ih pažljivo kontroliraju. Za razliku od toga, osobe iz visoko afektivnih kultura jasno pokazuju svoje osjećaje koristeći verbalnu i neverbalnu komunikaciju. To može uzrokovati različita tumačenja onoga što doista biva izrečeno i onoga što se izražava govorom tijela⁶².

Iako je svrha tih vodiča pomoći osobama koje ostvaruju interakciju s kulturama različitim od vlastite, važno je upamtiti da postoje tisuće nijansi i različitih komunikacijskih stilova te kulturnih značajki koje mogu utjecati na način na koji osoba komunicira i tumači poruke. Stvarnost je da su ljudi prilagodljivi i određena se ponašanja vjerojatno mijenjaju ovisno o državi, zajednici i osobi. Jednostavno, svaki je susret jedinstven. Zato je važno biti osjećajan prema svakoj osobi s kojom ste u interakciji i prakticirati svoj komunikacijski stil.

Pored toga, nejednakosti i dimenzije moći mogu utjecati i na način na koji osobe promatraju svijet, a time i tumače poruke i komuniciraju s povlaštenijeg ili nepovoljnijeg položaja. U međuvremenu su razni teoretičari predložili modernije prilagodbe kulturnih dimenzija da bi se pomogli utvrditi različiti stupnjevi ponašanja povezanog sa životnim okolnostima i društvenim statusom. Primjerice, novim teorijama uzimaju se u obzir nejednakosti i dimenzije moći i razmatra se način na koji to utječe na položaj ljudi, koji

potom utječe na način na koji promatraju svijet te tumače poruke i komuniciraju, s položaja moći ili bez njega⁶³. To je uključilo čimbenike kao što su:

- **moć naspram distance**, što se odnosi na različita rješenja osnovnog problema ljudske nejednakosti;
- **nesigurnost naspram izbjegavanja**, što se odnosi na razinu stresa u društvu s obzirom na nepoznatu budućnost;
- **individualizam naspram kolektivismu**, što je prilagođeno iz prethodne teorije i odnosi se na integraciju pojedinaca u primarne skupine;
- **muškost naspram ženskosti**, što se odnosi na podjelu emocionalnih uloga među ženama i muškarcima;
- **dugoročna naspram kratkoročne orijentacije**, što se odnosi na izbor naglaska na ljudska nastojanja: budućnosti ili sadašnjost i prošlost;
- **povlađivanje naspram suzdržavanja**, što se odnosi na zadovoljavanje nasuprot kontroli osnovnih ljudskih potreba povezanih s uživanjem u životu.

Tim dodatnim vodičima želi se pomoći ljudima da postanu svjesni svojeg položaja u društvu, povlaštenog ili nepovoljnog, te uzmu u obzir dimenzije moći koje dovode do toga da se neki glasovi čuju, a neki ignoriraju.

Sveukupno, potičemo aktivno slušanje, suosjećanje (tj. razmišljanje iz perspektive druge osobe koja govori), mogućnost toleriranja nejasnoće (posebno prihvaćajući da se bilo koja nejasnoća može pripisati kulturnim razlikama i razlikama u odnosu na moć/status) i fleksibilnosti (tj. mogućnosti prilagođavanja stilova komunikacije ovisno o situaciji i sugovorniku) tijekom interakcije s drugima, neovisno o njihovom kulturnom, nacionalnim, etničkom ili društvenom statusu i porijeklu.

⁶² Cf. Talcott Parsons i Edward Shils. 1951. str. 77.; Florence Kluckhohn i Fred Strodtbeck. 1961. str. 12.; Trompenaars, F., Hampden-Turner, C. 1997. "Riding the Waves of Culture: Understanding Diversity in Global Business".

⁶³ Hofstede, G., Hofstede, G. J. & Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software of the Mind* (Rev. 3rd ed.). New York: McGraw-Hill. Za prijevode vidi www.geerthofstede.nl.

I.1.2 Priprema za interakciju

Mnogo se toga može naučiti o ljudima i njihovim kulturama. Stavovi, ponašanja, načini razmišljanja, izražavanje emocija, dolazak na sastanke (tj. točnost) itd. razlikuju se među državama i kulturama pa i unutar njih. Čak i ako ste stručnjak u području međukulturnih studija, nemoguće je znati sve o svakoj kulturi na svijetu, posebno kada znamo da je svaka osoba različita i da se neki ljudi jednostavno ne uklapaju u ono što se smatra standardnim protokolom ponašanja određene države ili kulture. Stoga je važno biti svjestan takve različitosti te se ne uspaničiti ili se osjećati vrlo emotivno tijekom susreta ili međukulturnih dijaloga sa strancima.

Svaka je interakcija jedinstvena. Baš kao što je svaka osoba jedinstvena. Ipak, postoje neke temeljne smjernice koje je korisno imati na umu pri svakom susretu. Primjerice, ključno je pokušati ne donositi pretpostavke o osobi s kojom ste u interakciji na temelju njezine nacionalnosti, etničke pripadnosti, kulture, dobi, spola itd. U tom je smislu važno započeti postavljanjem pitanja. Pored toga, kada uđemo u dijalog, često se više usredotočujemo na ono što govorimo mi umjesto na ono što govori druga osoba. Možda smo toliko zaokupljeni smišljanjem sljedećeg pitanja da zaboravljamo slušati odgovor na svoje prethodno pitanje. Razgovor neće daleko dogurati bez slušanja. Zato, započnite postavljajući pitanja i slušajući odgovore, a zatim pokušajte uravnotežiti slušanje i govor jer će to otvoriti interakciju temeljenu na istinskoj znatiželji i zanimanju za drugu osobu.

Konstruktivnu i uspješnu komunikaciju i ispravno tumačenje primljenih poruka u pravilu je moguće postići samo ako aktivno i suosjećajno slušamo, dobro kontroliramo svoj govor tijela i primjenjujemo učinkovite govorne tehnike uključujući verbalnu i neverbalnu komunikaciju te odgovarajući način postavljanja pitanja (korištenjem otvorenih pitanja).

II.2 Tijekom susreta

Nesvjesno, svatko od nas prirodno naginje prema određenim načinima komunikacije koji mogu predstavljati prepreku konstruktivnoj interakciji⁶⁴. Te prepreke mogu smanjiti mogućnosti za vrijedan susret zbog negativnog učinka na osobu s kojom ste u interakciji. Primjerice, mogu:

- smanjiti samopoštovanje osobe;
- potaknuti obrambeni stav, otpor i ogorčenost;
- dovesti do povlačenja i osjećaja poraza.

Zbog toga je važno biti svjestan najčešćih obrazaca ponašanja pojedinca koji se odnose na naučeno komunikacijsko ponašanje i pokušati ih prevladati ako uzrokuju distanciranje od osobe s kojom komunicirate. Primjer ponašanja utvrđenog kao prepreku za uspješne susrete je „osuđivanje”. To se promatra kao prirodna sklonost prema odobravanju ili neodobravanju izjava i ponašanja osobe s kojom ste u interakciji. Osuđivanje je moguće izraziti kroz:

- prekomjerne negativne kritike;
- etiketiranje bez poznavanja osobe;
- dijagnostičiranje, pokušaj traženja skrivenih motiva.

Ključno je izbjegavati stereotipe i predrasude koji obično pružaju plodno tlo za diskriminaciju, progon te u konačnici nasilje. Štoviše, takvo ponašanje koje uključuje osuđivanje u velikoj mjeri narušava otvoreni i nepristrani dijalog ili susrete s drugima.

Drugi je primjer ponašanja za koje je poznato da ometa uspješne susrete „slanje rješenja” jer

se to može tumačiti kao prepreka učinkovitom rješavanju istinskih potreba osobe s kojom ste u interakciji. Zato je važno izbjegavati:

- **navođenje rješenja:** odnosno jednostrano nametanje rješenja nekome, a da se ne pokuša zajednički pronaći najbolji put;
- **moraliziranje svojeg prijedloga** poput: „to je ispravno učiniti”;
- **prekomjerno ispitivanje.** Upamtite, dijalog nije ispitivanje;
- **davanje savjeta bez razumijevanja problema.**

Drugi je primjer ponašanja za koje je poznato da ometa uspješni dijalog „izbjegavanje”. Izbjegavanje se može shvatiti kao nenamjerno skretanje od razgovora. Stoga je važno usredotočiti se na sljedeće:

- **neodvraćanje od teme** (prebacivanje razgovora na vlastite probleme i prebacivanje naglaska na sebe);
- **ne ignorirati drugu osobu ili samo djelomično slušati;**
- **ne koristiti prekomjernu logiku u emotivnoj situaciji** (jer to može blokirati empatiju/suosjećanje i uzrokovati gubitak povjerenja druge osobe);
- **ne postati defenzivan i odbijati povratnu informaciju.**

⁶⁴ Zahvaljujući Joslyn C. Segal koja je pružila ovu informaciju kao rezultat obuke DIAT (obuke različitosti, međukulturne komunikacije i proturasizma) koje je provela u Njemačkom početkom 2000-ih.

II.2.1 Savjeti za promatranje načina slušanja i govorenja

Načini slušanja:

aktivno slušanje znači slušati i biti osjetljiv prema osobi s kojom komunicirate na način koji pokazuje razumijevanje, suosjećanje i zanimanje. Zbog toga se govornik osjeća važno, osnaženo i priznato. Zato pomaže sljedeće:

- **usredotočite se i razmišljajte o izrečenome:** gledajte u osobu koja govori i prekinite raditi druge stvari;
- **provjera percepcije:** ne zaboravite često provjeravati reakciju (verbalnu ili neverbalnu) i postoji li razumijevanje;
- **često postavljajte pitanja za pojašnjenje,** poput: „Je li jasno to što govorim?“, „Što mislite?“ Pokušajte izbjegavati sugestivna pitanja poput: „Siguran/na sam da ćete se složiti sa mnom da...“;
- **priznajte i podržite nastojanja druge osobe** da komunicira s pomoću ohrabrujućih gestikulacija;
- **pitajte za povratne informacije:** sposobnost davanja i primanja povratnih informacija važna je da bi se osiguralo točno tumačenje dijaloga. Povratne informacije trebale bi biti izravne i odnositi se na temu, a ne biti oblikovane prema osobi koja obrađuje temu;
- **često sažimajte kako biste utvrdili izrečeno;**
- **naučite tumačiti osmijeh:** on može biti znak slaganja ili nelagode, odnosno ljubaznosti, ovisno o porijeklu te osobnosti sugovornika;
- **naučite tumačiti tišinu:** tišina se ponekad može shvatiti kao neodobravanje ili slaganje, stoga budite pažljivi;
- **razmotrite iskazane probleme osobe s kojom ste u interakciji i provjerite reakcije** pitajući što misli.

Načini govora:

- **prilagodite svoju komunikaciju tijekom dijaloga i ovisno o situaciji,** uzimajući u obzir verbalne (izgovorene) i neverbalne (neizgovorene) pokazatelje;
- **pokušajte koristiti jednostavan jezik,** neka

Vaš vokabular i rečenice budu izravni, jasni i jednostavni za razumjeti. Ipak, budite svjesni da se izravnost ne cijeni visoko u svim kulturama, zato pažljivo pričajte i polako napredujte. Izravna komunikacija više vrijedi u individualističkim, a manje u komunitarnim kontekstima;

- **govorite polako.** Ne zaboravite da se ton glasa, ritam, brzina govora, naglasak, emocije i geste razlikuju i imaju različita značenja u različitim kulturama, zato budite svjesni razlika između namjere i učinka;
- **izbjegavajte korištenje žargona,** popularnih izreka ili složene terminologije koja bi mogla biti krivo shvaćena ili se čak pogrešno protumačiti kao uvredljiva;
- **koristite primjere da biste oslikali ono što želite reći** jer to doprinosi naglašavanju Vaše željene poruke;
- **Koristite vizualna sredstva** (dijagrame, fotografije itd.) kad god je moguće za povezivanje verbalnih i vizualnih pokazatelja.

II.2.2 Savjeti kako biti svjestan svojeg govora tijela

U svakoj komunikaciji, komuniciramo i putem svojega tijela, čak iako toga nismo svjesni. Zato je važno obratiti pozornost na svoje vlastito ponašanje i način na koji se ono može protumačiti. Ipak, kao i kod verbalne komunikacije, neverbalna se komunikacija isto znatno razlikuje među državama čak i unutar država i kulturnih normi. Pored toga, ne ponašaju se svi jednako unutar iste države ili kulturne skupine. Korisno je biti i što otvoreniji te svjestan različitih načina na koji se mogu tumačiti kulturne norme. Primjerice, interkulturalni teoretičari identificirali su kulture s neutralnijim, u odnosu na afektivnije načine komunikacije.

U odnosima među ljudima važni su i razum i emocije. Koji od njih prevladava često ovisi o tome jesmo li „afektivni“, odnosno pokazujemo li svoje emocije, u kojem slučaju zauzvrat vjerojatno dobivamo emotivan odgovor ili smo u svojem pristupu emotivno „neutralniji“. Količina emocija i ono što pokazujemo može se pripisati

osobnosti, obiteljskom odgoju, socijalizaciji ili čak društvenim normama. To može odrediti način na koji osoba izražava svoje osjećaje i emocije, kontrolira li pažljivo osjećaje ili ih vidljivo pokazuje, primjerice smijehom, osmjehom, grimasama, mrštenjem i gestikuliranjem. To zauzvrat može dovesti do različitih tumačenja i značenja uočenih tijekom interakcije. Poznato je da diljem kulturnih granica postoji pregršt komunikacijskih problema zbog razlika između afektivnog i neutralnog govora te pristupa tumačenju. Primjerice, neutralni govornik može dopustiti relativno dužu tišinu između rečenica. To se u afektivnim kulturama može protumačiti kao neuspjela komunikacija. Drugi je primjer da u neutralnijim društvima postoji mnogo monotoniji ton glasa, što se smatra simbolom samokontrole i poštovanja. Međutim, za neke afektivne kulture na zapadu taj se monotoni obrazac može pogrešno protumačiti kao nedostatak zanimanja za temu ili komunikaciju općenito.

Te i druge razlike između neutralnih i afektivnih načina komunikacije mogu utjecati na elemente poput fizičkog kontakta, tona glasa i količine prostora koji ljudi zauzimaju, a koji se smatra ugodnim tijekom dijaloga. Zbog tog razloga, učestalost dodirivanja osobe s kojom smo u interakciji može imati posljedice. Stoga bi moglo biti bolje ne ostvariti odmah fizički kontakt prilikom prvog susreta s nekom osobom. No, to može biti problem jer je važno i ne djelovati previše hladno ili distancirano. U nekim slučajevima, ljudi možda žele pozdraviti nekoga poljupcem u obraz, pitanje je i koliko puta, dok u drugim slučajevima osobama može biti draže samo se rukovati u stilu zapadnjačkog poslovnog rukovanja. Zato je važno steći osjećaj za osobu, procijeniti situaciju i pokušati razumjeti osobnost, socijalizaciju i stav druge osobe da biste mogli prilagoditi svoj komunikacijski pristup i potaknuti razgovor umjesto da stvorite prepreke. Cilj je stvoriti prostor koji interakciju čini ugodnom svim sudionicima.

II.3 Postati svjesni svojeg pogleda na svijet

U našoj komunikaciji često prevladavaju nesporazumi. Ponekad nesvjesno, dakle nenamjerno, kažemo ili učinimo nešto što uvrijedi osobu s kojom smo u interakciji. Ponekad pogrešno čujemo ono što se kaže. Ponekad se pojave naše pristranosti, zbog čega poruku protumačimo na određeni način. Ponekad smo čak i kritični, imamo predrasude ili smo uvredljivi, što u pravilu uzrokuje svađu, sukob ili naprasni kraj razgovora.

Svaka osoba vidi i tumači svijet kroz svoju vlastitu prizmu oblikovanu odgojem i socijalizacijom. Naše vrijednosti, kulturno i etničko porijeklo, prošla iskustva i demografski ustroj, poput naše dobi, spola, bogatstva, položaja „moći“ itd. u društvu, svi zajedno utječu na naš pogled na svijet. Taj pogled na svijet nehotično utječe na način na koji ostvarujemo interakciju sa svijetom, način verbalne i neverbalne komunikacije, s kim komuniciramo, kojim „povlaštenim“ ili „nepovlaštenim“ glasom komuniciramo te kako tumačimo ono što drugi govore i čine. To zauzvrat utječe na naše odnose, uvjerenja, stavove i motive i u konačnici može dovesti do predrasuda, iskrivljenih percepcija i pogrešnog tumačenja u različitim situacijama.

Ljudi se općenito boje različitosti. Zato, što su veće kulturne razlike to je veća mogućnost da se osoba osjeća napeto, otuđeno ili čak zastrašeno. Kada u se u razgovoru pojavi osjećaj napetosti ili straha, susret bi mogao krenuti brojnim smjerovima. Stoga je važno pokušati ostvariti miran dijalog, primjerice slušanjem, promatranjem druge osobe bez predrasude, pokazivanjem suosjećanja i pokušajem da se istinski razumije bez osuđivanja ili nametanja svojih vlastitih mišljenja/gledišta.

Pritom pokazujete „stav koji je ključan jer proizvodi susret“, susret koji „našim životima daje smisao i svrhu“. Možete omogućiti iskreni dijalog i jednostavno slušati i saznati što druga osoba ima za reći. Pritom „ostvarujete smisao što dovodi do osjećaja, emocije, zahvalnosti“⁶⁵.

Prema riječima pape Franje, taj je osjećaj uočen kao srž obrazovanja koje nas otvara prema nepoznatom, oslobađa nas od predrasuda koje nas priječe da sanjamo i tražimo nove putove. On vjeruje da imamo „dužnost saslušati ljude i pružiti im kontekst nade kako bi njihovi snovi mogli rasti i biti podijeljeni s drugima“. Podijeljeni snovi mogu stvoriti „utopiju“ kojoj se teži, „utopiju“ kojom stvaramo kulturu susreta kojom se ljudima omogućuje ostvarenje, ne jednoličnosti nego sklada⁶⁶.

II.3.1 Što činiti u slučaju napetosti?

Unatoč nastojanjima da se stvore kulture susreta, možete se naći u teškoj situaciji kada pristranost i nezainteresiranost priječi dijalog. Između Vas i osobe s kojom ste u interakciji može doći do neslaganja, jedno od vas ili oboje možete biti nespremni preispitati prizmu kroz koju promatrate i tumačite svijet ili možete biti više zainteresirani za navođenje svojeg stava nego za slušanje. U takvim trenucima mogu biti korisni sljedeći podsjetnici:

- **budite mirni:** sposobnost upravljanja tjeskobom vrlo je važna tijekom susreta. Ako razgovor postane previše napet, a sudionici previše tjeskobni, bolje je promijeniti temu ili odgoditi raspravu za drugi trenutak nakon što ste prvo razlučili i promislili;
- **pokušajte biti suosjećajni:** emocionalno izražavanje učinka susreta može pomoći ojačati razumijevanje i razviti suosjećanje. Razmatrajući situaciju iz perspektive svojeg sugovornika, možete uočiti situaciju iz drugog kuta;
- **humor:** u nekim kulturama, korištenje

⁶⁵Govor pape Franje, Radiovaticana.va/news/2017/07/05/pope_openness_is_necessary_for_a_culture_of_encounter_/1323388.

⁶⁶Ibid.

humora može pomoći ublažiti napeti susret i izgraditi mostove;

- pauza može smiriti situaciju kako bi se stišale emocije;
- ključno je prebaciti naglasak rasprave na problem, a ne na osobe: često ljudi generaliziraju o čitavim skupinama stanovništva na temelju ponašanja samo jedne ili nekoliko osoba. U tom je smislu pogodnije govoriti o određenom ponašanju ili problemu, a ne generalizirati o čitavoj kulturnoj skupini ;
- sažmite probleme i naglasite zajedničke osnove umjesto razlika;
- isprike uvijek mogu označiti prekretnicu;
- složite se da se ne slažete i unatoč tome budite zahvalni zbog susreta. Cijenite mišljenje / perspektivu druge osobe;
- vježbajte. Nastavite uključivati ljude u dijalog i vježbati svoje aktivne nepristrane vještine slušanja. Uvidite kako je jednostavno uključiti se u razgovor s nekim tko se s Vama ne slaže ili ne dijeli istu perspektivu. Kako se zbog toga osjećate? Što mislite da pokreće te osjećaje? Jeste li sposobni promisliti i razmotriti zašto je Vaš stav tako krut i što bi Vas uvjerilo da se malo više otvorite?
- uspješna međukulturna kompetencija u pravilu zahtijeva samosvijest i otvorenost prema različitim stajalištima te vježbu i svjesnost. To nije automatski skup vještina, imajući u vidu određene načine na koje smo socijalizirani vjerovati i ponašati se. Dakle, budite uporni i razmislite možete li doprinijeti izgradnji mostova i osigurati poštovanje prema raznolikosti.

II.3.2 Kako reagirati kada je netko agresivan ili neprijateljski raspoložen?

Unatoč Vašim najvećim nastojanjima i neovisno o tome koliko ste svjesni ili uvježbani, možete se suočiti s trenucima kada je razgovor prekinut i nije moguće ostvariti mostove razumijevanja.

Primjerice, u slučajevima očite diskriminacije, rasističkih i ksenofobnih verbalnih napada, često je malo prostora za rasuđivanje jer su emocije povišene ili je osoba s kojom pokušavate komunicirati uvjerena u svoj osjećaj nadmoći. Ipak, važno je suprotstaviti se ponašanju koje ne poštuje dostojanstvo svih i boriti se protiv bilo kakvog štetnog jezika na pozitivan i konstruktivan način. U nastavku su neki prijedlozi koji bi mogli biti korisni:

- pokušajte razumjeti situaciju i okruženje u kojem je nastala diskriminirajuća, škodljiva izjava. Može biti korisno upitati se nešto poput: „Zašto netko zastupa ovo gledište?“ „Boji li se ili se više radi o privlačenju pozornosti?“ „Jesu li prisutne osobe koje bi mogle biti pogođene rasističkim komentarom i osjetiti se osobno uvrijeđene?“;
- ispitajte izvore: emocionalni argumenti često se temelje na djelomičnom znanju ili nagađanju. Da bi se to razotkrilo, možete upitati ljude: „Nisam to prije čuo, otkud Vam ta informacija? Mislite li da je Vaš izvor pouzdan?“;
- budite saveznik i pružite potporu osobi pogođenoj neprijateljskim komentarima: to ne znači da trebate promijeniti provokatora. Umjesto toga, važnije je pružiti potporu osobama pogođenima izjavama provokatora i pokazati im da nisu same;
- pripremite se mentalno: da biste bili pripremljeniji i pouzdaniji u raspravi, pokušajte razmisliti o mogućim strategijama reagiranja na najpogrdnije izjave⁶⁷;
- ako je moguće, bilo bi odlično poticati promjenu perspektive: često, kada se osoba izražava na neprijateljski način koristeći govor mržnje i primjenjujući nadmoćan stav, u stvarnosti može patiti od ekstremnih problema inferiornosti pa pokušava djelovati snažnije. Osobe koje se boje onih različitog porijekla ili onih koji dolaze iz različitih etničkih skupina ili okruženja, često su prije imale malo iskustva i interakcija s takvom raznolikosti. Stoga strah od drugog

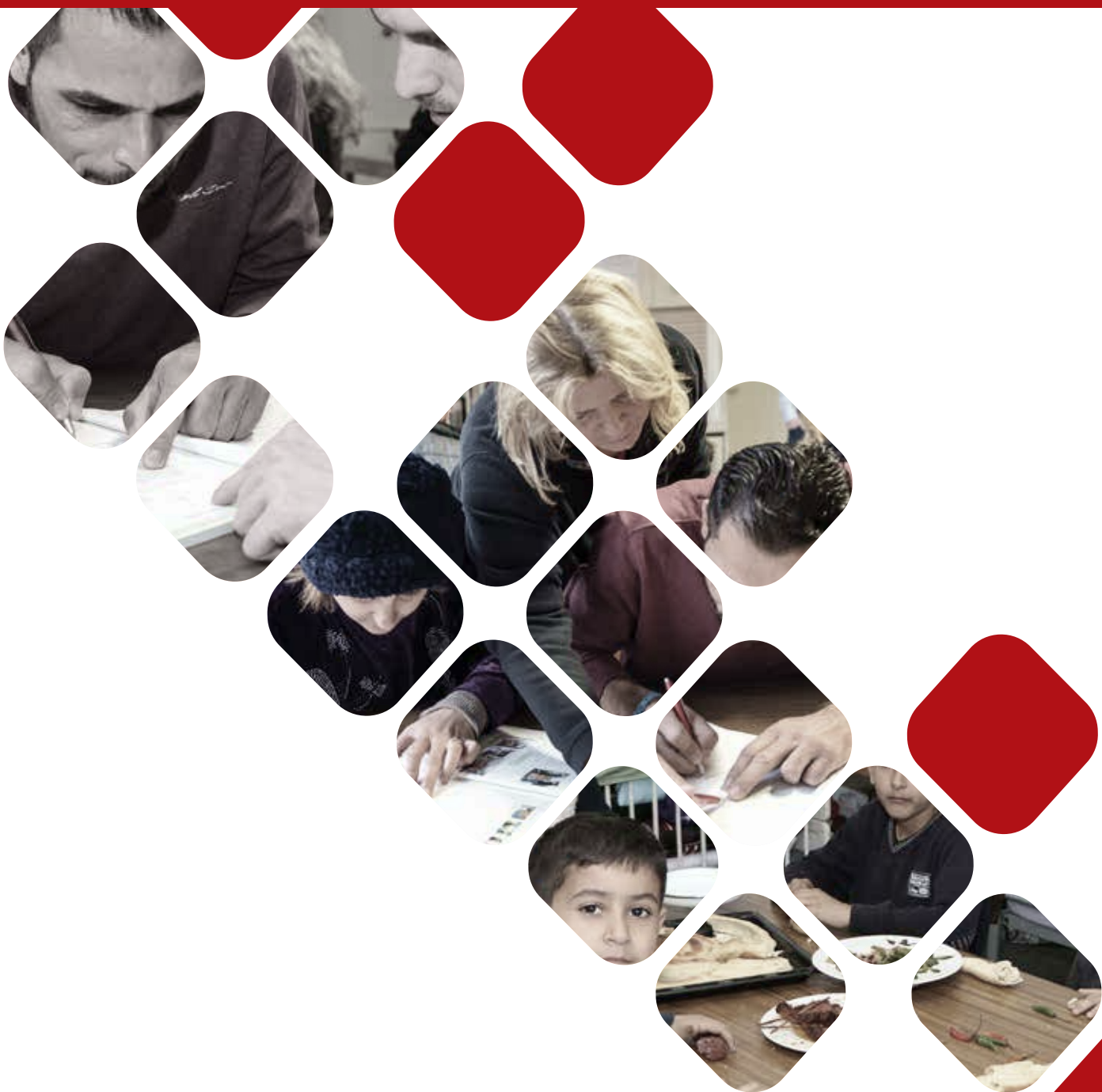
⁶⁷ Izvor odjeljka: Njemački Caritas <https://www.caritas.de/magazin/schwerpunkt/neue-gefahr-von-rechts/8-tipps-gegen-rechte-herze>.

i neznanje pokreću određeni neprijateljski stav. Zbog toga vrijedi izravno preispitati to stajalište, primjerice pitanjem „Jeste li ikad prije proveli praznike u inozemstvu?“ „Jeste li ikada vodili razgovor sa strancem?“ „Jeste li ikada osjetili nesigurnost pri razmjeni mišljenja sa strancem?“ „Jeste li ikada pozvali nekoga drugačijeg od sebe na večeru u svoj dom?“

III:dio: RECEPTI ZA INTEGRACIJU

Da bi se izgradila kohezivnija društva koja bolje prihvaćaju nove članove, ključno je da svi mogu dati svoj doprinos. „Integracija će uspjeti kada imigranti i njihova djeca budu imali jednake mogućnosti natjecati se za iste gospodarske rezultate i sudjelovati u društvenom i političkom životu na jednakoj osnovi kao i matični stanovnici”⁶⁸. U tom procesu lokalna zajednica treba igrati središnju ulogu u podizanju svijesti i obrazovanju o raznolikosti i multikulturalnom bogatstvu Europe, koristima migracije i važnosti promjene prevladavajućih negativnih diskursa o migraciji. Na lokalnoj razini, svi možemo zajednički djelovati na osporavanju stereotipa izgradnjom tolerancije i međukulturnim aktivnostima koje pomažu promicati jednakost, jačati razumijevanje uzajamnih prava, običaja i vrijednosti te prihvaćati i shvaćati kulturne različitosti, s ciljem rušenja prepreka u vidu predrasuda i strahova koje razdvajaju migrante i lokalne zajednice.

Svaka je osoba ključna za promicanje kulturne, etničke i vjerske različitosti i kulturne integracije. Volontiranje, organiziranje ili sudjelovanje u međukulturnim i međuvjerskim susretima, multikulturnim aktivnostima u slobodno vrijeme, jezičnoj obuci i inicijativama za integraciju na lokalno tržište rada, mogu pomoći izgraditi osjećaj kontrole nad procesom integracije i promicati tolerantnije i uključivije društvo. Takvo se društvo ne boji migranata nego ih uči promatrati kao važne gospodarske i društvene doprinositelje i pruža im mogućnosti da budu aktivni u svojim zajednicama. To je ključan preduvjet da migranti mogu pristupiti tržištu rada pod jednakim uvjetima kao i matično stanovništvo.

Caritas Europa među svojim je članicama prikupio različita nadahnjujuća iskustva s lokalne razine koja pokazuju inicijative za međukulturne susrete, čak i uz ograničena sredstva, koji mogu pomoći stvoriti odnos pun povjerenja u zajednici, posebno između lokalnog stanovništva i migranata. Te su inicijative važne i da bi se osporile pretežito negativne priče o migrantima i mitovi o

migraciji te pokazala pozitivna, konstruktivna priča o strancima općenito i važnost zajednice u cjelini. Te inicijative dodatno potiču uključeno sudjelovanje i osnaživanje migranata i zajednica primateljica. Nazivamo ih „recepti za integraciju“ jer su namjerno predstavljeni na vrlo jednostavan način. Autentični su i jednostavno ih je ponoviti u drugim državama. Cilj je potaknuti druge da pročitaju ove recepte za integraciju, provedu ih te čak dodaju i nekoliko novih „sastojaka“ ili varijabli da bi odgovarali svakom nacionalnom kontekstu ili lokalnoj stvarnosti. Posuđujući od njih, cilj je stvoriti istinski kohezivna društva.

Ovi recepti za integraciju uključuju mnoštvo različitih inicijativa, primjerice:

- **slobodne aktivnosti:** uključivanje migranata i članova lokalne zajednice da zajedno provode svoje slobodno vrijeme i zajednički uživaju u rekreativnim aktivnostima. Aktivnosti se kreću od dijeljenja obroka i zajedničkih praznika do uključivanja u kulturne igre i kazališne radionice te identificiranje i podizanje svijesti o sličnostima među različitim kulturama ;
- **međukulturne i međuvjerske aktivnosti:** jačanje međukulturnog dijaloga i komunikacije i pomaganje u premošćivanju postojećih prepreka i predrasuda. Te se aktivnosti provode kroz dijalog oko okruglog stola, međuvjerske aktivnosti, pričanje priča i kulturne razmjene;
- **Tržište rada i aktivnosti jezične integracije:** okupljanje volontera da bi se pomoglo migrantima naučiti jezik u odredišnoj državi i uključilo ih se u male radne aktivnosti poput vrtlarenja, kao načina da svojim znanjem i vještinama doprinesu životu zajednice.

⁶⁸Transatlantsko vijeće za migracije, 2012., izjava Vijeća “ Rethinking national identities in the Age of Migration”.

Izlet za izbjeglice

Skupina volontera organizirala je izlet da bi izbjeglice i tražitelji azila iz grada mogli posjetiti prirodu. Cilj je bio ponuditi im odmor od gradskog života i priliku da uživaju u prirodi, pružiti im atmosferu dobrodošlice i ujediniti osobe iz lokalne zajednice s izbjeglicama i tražiteljima azila te omogućiti prostor za razmjenu i jačanje uzajamnog povjerenja.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- 700 EUR za troškove prijevoza (autobus i minibus)
- dodatna sredstva i donacije za hranu

Posebni alati i vještine:

- organizacijske vještine
- komunikacijska sposobnost
- aktivnosti za prikupljanje novčanih sredstava
- procjene opasnosti za zdravlje i sigurnost
- stručnost u radu s djecom
- potpora i jezični prijevod (Revive)

Uključene osobe:

- mala skupina volontera za koordinaciju projekta zajedno s Reviveom
- brojni volonteri za prikupljanje sredstava, javno predstavljanje događaja i pomoć tijekom samoga dana
- svećenik župe koji će predvoditi šetnju po prirodi za odrasle samce
- skupina iz lokalne zajednice za organiziranje i posluživanje čaja u lokalnoj vijećnici
- lokalna policija zadužena za sigurnost
- lokalna džamija osigurala je minibus za izbjeglice u invalidskim kolicima

Upute

Ideja je potekla od susreta između socijalnog radnika iz Revivea i župljanina koji je prisustvovao konferenciji u organizaciji Caritasa Salford o izbjeglicama i tražiteljima azila. Bilo je potrebno oko šest mjeseci za detaljnu razradu projekta, njegovo promicanje putem gradskog vijeća, skupina lokalne crkve i džamije, te za prikupljanje sredstava i osiguravanje lokalne potpore i svih potrebnih organizacijskih i sigurnosnih jamstava. Osobni kontakt i bavljenje susretima bili su ključni za uključivanje što većeg broja ljudi iz lokalne zajednice. Da bi se osnažilo sudionike, osmislili smo velike i male mogućnosti kojima su mogli doprinijeti (od doniranja novca, provedbe aktivnosti, do kuhanja i pripreme kolača ili samo dolaska i razgovora s izbjeglicama i tražiteljima azila).

Napomena organizatora

- osigurajte dovoljno vremena da se organizirate
- budite temeljiti, sveobuhvatni i uključivi
- oslanjajte se na malu i predanu temeljnu organizacijsku skupinu
- promičite entuzijazam

„To je prvi put da sam izašao u više od godinu dana.”

Gdje: Caritas biskupije Salford, Ujedinjena Kraljevina

Tko: volonteri župe Our Lady of the Valley i drugih lokalnih crkvenih i vjerskih zajednica u suradnji s dobrotvornom organizacijom za izbjeglice iz Manchestera, Revive Ujedinjena Kraljevina

Kontakti

Caritas biskupije Salford

e-pošta: info@caritassalford.org.uk

Kathryn Clay -

e-pošta: klgkath@hotmail.co.uk

Tom Clay -

e-pošta: tomclay48@hotmail.com

Izbjeglico, objeđuj sa mnom

Caritas Salford i volonteri Caritasa organizirali su pilot projekt s Revive UK i lokalnim župljanima iz župe Our Lady of the Valley, prema kojem bi lokalne obitelji pozvale obitelji izbjeglica/trožitelja azila na obrok u svoj dom. Cilj je bio da se osjete dobrodošlima te da se u domaćem okruženju povežu lokalno stanovništvo i izbjeglice, što bi im pomoglo pri uzajamnom razumijevanju.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- troškovi tiskanja letaka u iznosu od 60 EUR
- poštarina u iznosu od 15 EUR

Posebni alati i vještine:

- organizacijske vještine
- komunikacijska sposobnost
- poznavanje izbjeglica/trožitelja azila
- pravni savjeti

Uključene osobe:

- volonteri Caritasa za koordinaciju projekta u suradnji s Caritasom Salford i Revive UK
- stručna potpora Caritasa za tiskanje resursa, obrazaca, letaka, poštanske usluge i pravne savjete
- Revive UK za kontakt i potporu zainteresiranim izbjeglicama i tražiteljima azila
- lokalni volonteri Caritasa za javnu objavu aktivnosti i pronalaženje volontera „domaćina“

Upute

Ideja je nastala nakon uspjeha projekta Izlet za izbjeglice i očite dobronamjernosti i želje ljudi da „nešto učine“. Potom je lokalno razmotrena sa župnim forumom da bi se osigurala potpora. Pripreme su krenule otprilike četiri mjeseca prije početka. To je bilo potrebno da se projekt podrobno razradi, lokalno promovira kroz prezentacije i letak/obrazac, prikupe i analiziraju ispunjeni obrasci, usklade gosti i domaćini i pošalju kontaktni podatci. Bio je to samousmjeravajući i jednostavni mehanizam koji je mogao eskponencijalno „narasti“ i tijekom kojeg su se sudionici osjetili osnaženima odabirući svoje vlastito vrijeme, hranu koju će kuhati itd.

Napomena organizatora

- na maloj lokalnoj razini, projekt je jednostavno ponoviti
- povratne informacije gostiju i domaćina vrlo su pozitivne te želimo pomaknuti projekt na drugu razinu - primjerice, želimo razviti internetski sustav
- nadamo se proširiti projekt, u prvoj fazi po biskupijama

„Bilo je zadovoljstvo provesti dan s Jane i njezinom obitelji, vrlo ljubaznom i punom dobrodošlice. Išli smo u predivnu šetnju i istražili smo selo i okolicu. Uživali smo u ukusnom tradicionalnom engleskom pečenju i divnim razgovorima, te smo međusobno podijelili svoja iskustva.“

Gdje: Caritas biskupije Salford, Ujedinjena Kraljevina

Tko: Caritas Salford s Revive Ujedinjena Kraljevina i volonteri župe Our Lady of the Valley

Kontakti

Caritas biskupije Salford

e-pošta: info@caritassalford.org.uk

Kathryn Clay -

e-pošta: klgkath@hotmail.co.uk

Tom Clay -

e-pošta: tomclay48@hotmail.com

Improvizacijska kazališna radionica

„Kulturbuddys” je skupina izbjeglica i osoba koje nisu izbjeglice u dobi 18-30 godina koja se sastaje svaki drugi tjedan na kulturnim izletima i drugim događajima u Berlinu i njegovoj okolici. Cilj je aktivnosti potaknuti mlade volontere da podupru integraciju i sudjelovanje novih Berlinčana, upoznaju se i uče jedni od drugih.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- 150 - 300 EUR, ovisno o profesionalnoj naknadi učitelja drame
- 25 EUR za grickalice i pića (sok, voda, voće i orašasti plodovi)
- najam prostorije (cijena se razlikuje ovisno o mjestu)

Posebni alati i vještine:

- velika prazna prostorija s dovoljno mjesta za kretanje
- zvučnici i stereo sustav za glazbu
- grickalice i piće za sudionike
- sudionici samo trebaju biti zainteresirani za nastup u kazalištu i ne trebaju imati prethodno znanje ili iskustvo u glumi

Uključene osobe:

- (profesionalni) učitelj drame/ kazališta koji zna organizirati i održati radionicu
- skupina od 20 sudionika, uključujući volontere različitog kulturnog porijekla

Upute

Prije godinu i pol, mlada glumica, redatelj i učitelj drame u našoj skupini dobili su ideju da se zajednički organizira improvizacijska kazališna radionica u cilju poticanja međukulturne komunikacije. Priprema je započela tri do četiri mjeseca unaprijed da bi se osigurala prostorija i učitelj drame, promovirala aktivnost i poslale pozivnice sudionicima. Budući da se sam projekt „Kulturbuddys” bavi mladim izbjeglicama i osobama koje nisu izbjeglice, već smo imali popis osoba koje smo pozvali da sudjeluju u radionici. Sudionici su se osjećali osnaženi i započeli su interakciju kroz igre i vježbe koje je učitelj drame odabrao za radionicu. Najbolje je bilo to što nije nužno bio potreban zajednički verbalni jezik, a ljudi su podijelili iznimno iskustvo.

Napomena organizatora

- pripremite učitelja drame za rad s osobama iz različitih kultura te različitih jezika i razina
- planirajte radionicu u trajanju od tri do najviše četiri sata, uključujući nekoliko pauza za piće/ grickalice. To je zasigurno dovoljno vremena jer će se ljudi mnogo kretati i moraju biti prisutni mentalno i fizički.

„Naravno, medij kazališta igra različite uloge u svakoj kulturi. Ipak, svim je kulturama zajedničko da kazalište otkriva našu ljudskost: neovisno o Vašem naslijeđu, Vašem jezičnom porijeklu, običajima koje prakticirate ili društvenoj etici, svi želimo da nas se razumije, poštuje i cijeni.”

Gdje: Berlin, Njemačka
Tko: Young Caritas Berlin

Kontakti

e-pošta: j.wiedenhoef@caritas-berlin.de

Internetske stranice:

<http://www.youngcaritas.de/kulturbuddys>

<http://www.taten-wirken.de/voellig-zuhause/>

Prijevod bajke

U ovom projektu sudionici trebaju odabrati kratku bajku koju prevode na svoj materinski jezik. To stvara čvrstu, zajedničku osnovu za međukulturnu razmjenu tijekom koje svi mogu podijeliti i usporediti svoje vlastite tradicionalne bajke, narodne priče i mitove. Žiri potom odlučuje o najboljem prijevodu. No, svaki sudionik dobiva nagradu! Nakon objave rezultata, svi će naglas pročitati dio priče na svojem jeziku.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- samo male okrijepe na licu mjesta i nagrade za sudionike i pobjednika (u pravilu knjige)
- posebni alati i vještine
- osigurati mjesto za program dodjele nagrada – obično knjižnica

Uključene osobe:

- 1 osoba: odabrat će tekst i učiniti ga jednostavnim za razumijevanje i prijevod
- odbor ocjenjivača: netko tko govori oba jezika i može ocijeniti je li prijevod dobar (obično se traže lingvisti ili migranti s dugotrajnim boravkom i dobrim poznavanjem jezika)
- potrebno je pripremiti „svečanost“ dodjele nagrada: odabrati mjesto, moderatora i nagrade za sudionike i pobjednika

Upute

21. veljače je Međunarodni dan materinskog jezika, savršena prilika za organizaciju nečega poput ovog! Pričanje bajki, narodnih priča i mitova dio je svake kulture i može stvoriti vrlo snažnu vezu. Svi su sretni što mogu podijeliti svoje vlastite tradicionalne priče ili priče za djecu, a to može susret s migrantom učiniti „humanijim“ i osobnijim, umjesto teškog ili „prijetećeg problema“ politike. S jedne strane, jednostavnije je da se novopristigli migranti (koji vjerojatno još uče jezik) izraze kroz bajke, a ne kroz aktualne teme, a s druge strane ta aktivnost može poslužiti i kao pristup otvorenim raspravama o nekim kulturnim razlikama koje bi se mogle temeljiti na stoljećima dugim tradicijama.

Napomena organizatora

- ako to dopuštaju vrijeme i sposobnosti, bajku bi trebalo pretvoriti i u kazališnu predstavu
- unaprijed odaberite i uredite priču za prijevod
- omogućite sudionicima tri tjedna za prijevod
- omogućite još dva dodatna tjedna ocjenjivačima da pročitaju priče i odaberu pobjednika

„Prijevod je bio zaista težak. Mogao sam razumjeti češke riječi, ali mi je mama morala pomagati da ih prevedem na arapski. Na taj je način i moja je mama naučila nekoliko riječi na češkom. Pročitao sam čitavu knjigu. Vrlo mi se sviđa. Drago mi je i da sam dobio priliku okušati se kao prevoditelj. Shvatio sam i da je to vrlo teško zanimanje.”

Gdje: Hradec Králové, Češka Republika

Tko: Caritas biskupije Hradec Králové, Češka Republika

Kontakti

Vladka Dobešová (koordinatorka integracijskih aktivnosti i učiteljica češkog) -

e-pošta: vladka.dobesova@hk.caritas.cz

Tel: +420 492 604 940

internetska stranica: <http://cizincihradec.cz/fotogalerie/2017/vyhlaseni-vysledku-prekladatelske-souteze-ke-dni-materskych-jazyku/>

Dani ukrajinske kulture

Cilj je ovog projekta potaknuti integraciju ukrajinske zajednice u Češkoj Republici. Profesionalni ukrajinski slikari svake se godine pozivaju da vode slikarske radionice namijenjene javnosti i djeci, a za zabavu i sami slikaju. Na kraju aktivnosti, nakon vanjske izložbe, organizira se aukcija slika. Prikupljeni se novac ponovno donira ukrajinskoj zajednici.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- trošak slika i druge opreme
- najam prostora za radionicu i aukciju (ako nije ostvarena potpora grada)
- osigurati mjesto za izložbu slika

Posebni alati i vještine:

- osigurati mjesto za aukciju
- proširiti vijesti o aktivnosti
- kontakti u migrantskoj zajednici (ovdje: Ukrajinci u Češkoj Republici)
- uključiti ih u kontaktiranje profesionalnih umjetnika radi sudjelovanja

Uključene osobe:

- koordinator radionica: komunikacija sa slikarima
- ukrajinski slikari
- volonteri za dan aukcije

Upute

Priprema projekta u pravilu traje oko mjesec dana za organiziranje radionice i aukcije: osiguravanje smještaja za umjetnike, prostora za aktivnost itd. Prevladavajuća tema aktivnosti je susret na platformi umjetnosti. Osobe koje žele saznati više o drugim kulturama na neki drugi način koji ne uključuje samo kušanje hrane, mogu iskoristiti ovu jedinstvenu priliku da se kroz umjetnosti potaknu znatiželja i komunikacija. To se pretvorilo u inicijativu koja traje cijelu godinu. Ukrajinski umjetnici sretni su što mogu sudjelovati u toj aktivnosti. Umjetnost je univerzalna platforma neovisno o rasi, nacionalnosti ili religiji i može poslužiti kao siguran prostor za susret s „drugima“.

Napomena organizatora

Aktivnost može imati i neku drugu dodanu vrijednost. Češka Republika dio je programa MEDEVAC pa su u prošlosti umjetnici donirali umjetničko djelo i lokalnoj bolnici kao poklon zahvale za liječenje mlade djevojke iz Ukrajine. Slične donacije moguće je dati drugim institucijama povezanim sa zajednicom.

„Vrlo sam sretan što su Dani ukrajinske kulture dobili status tradicionalnog događaja u našem gradu. Osjetio sam strahopoštovanje kada sam shvatio da se na jednoj od slika koju su napravili ukrajinski umjetnici tijekom sesije otvaranja nalazila ulica kojom svakodnevno prolazim. Odjednom je bila drugačija, osjećaj se promijenio. U stvari, sve slike iz okolice Hradec Králové omogućuju nam da shvatimo kako je lijep i pun boja naš grad, kako je nadahnjujuć, predivan i zanimljiv – ne samo za nas, njegove građane, nego i za umjetnike iz inozemstva.”

Gdje: Hradec Králové, Češka Republika

Tko: Caritas biskupije Hradec Králové, Češka Republika

Kontakti

Vladka Dobešová (koordinatorka integracijskih aktivnosti i učiteljica češkog) -

e-pošta: vladka.dobesova@hk.caritas.cz

Tel: +420 492 604 940

internetska stranica: <http://cizincihradec.cz/akce/ukrajinske-moderni-vytvarne-umeni-v-aldisu/>

Kulturni kafić

Kulturni kafić mjesto je susreta za osobe različitog porijekla koji žele otkriti više o drugim kulturama. To je dobrovoljna inicijativa mreže „Zajedno u Eugendorfu”, stvorene da se ponudi konkretna potpora i integracija izbjeglica i tražitelja azila s lokalnim stanovništvom u Eugendorfu kroz međukulturnu razmjenu.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- hrana i kava – organizirani kroz donacije ili uz pomoć volontera (oko 70 EUR po susretu)
- prostorija – kao u primjeru Eugendorfa, župa besplatno daje prostoriju
- čišćenje (oko 70 EUR po susretu)

Posebni alati i vještine:

- osobni susreti
- utvrđeni datumi
- publicitet i promotivne aktivnosti: Facebook, e-pošta, ponekad poster
- prethodne informacije u domovima za izbjeglice
- informacije o matičnim državama i s njima povezanim kulturnim aspektima poput glazbe i hrane

Uključene osobe:

- upravljački tim od 3 volontera, svaki s oko 10 sati mjesečno
- veliki tim volontera za posebne prilike
- povremena potpora zaposlenika Caritasa (oko 2 sata mjesečno)

Upute

Ideja je osmišljena 2015. tijekom takozvane izbjegličke krize. U to vrijeme, u selu je otvoren dom za izbjeglice i osnovana je dobrovoljna inicijativa „Miteinander in Eugendorf“ (Zajedno u Eugendorfu). Osnovani smo koordinacijski tim za osmišljavanje i organizaciju aktivnosti i pokrenuli smo kampanju u općini da bi proširili informacije o inicijativi i raznim mogućnostima pomoći. Uspjeli smo uključiti ljude kroz promotivne aktivnosti putem javnih susreta, Facebooka, postera, pozivnica, općinskih novina, časopisa župe itd. i držali smo ljude informiranima kroz osobne susrete i biltene. Povećali smo i dostupnost domu za izbjeglice i uspostavili smo osobne kontakte kroz jezične tečajeve ili aktivnosti za slobodno vrijeme.

Napomena organizatora

- širite vijesti o kulturnom kafiću i aktivnostima
- koristite društvene medije i osobne posjete/kontakte za razvijanje osjećaja pripadnosti mreži
- ako je potrebno, zamolite zaposlenike Caritasa za potporu

„Jasno je da novo i nepoznato potiče strahove. Zato smo stavili povećani naglasak na informacije među stanovništvom. Ovdje je moguće upoznati tražitelje azila koji žive u općini i zajednički provesti nekoliko ugodnih sati.“

Gdje: Eugendorf, selo u austrijskom saveznom okrugu Salzburg

Tko: Caritas Salzburg

Kontakti

e-pošta: miteinanderineugendorf@sbg.at

internetska stranica: https://eugendorf.riskommunal.net/Miteinander_in_Eugendorf_12

Facebook: <https://www.facebook.com/miteinanderineugendorf>

Okrugli stolovi s izbjeglicama

Okrugli stolovi s izbjeglicama inicijativa je koju je pokrenuo Young Caritas iz Salzburga u cilju stvaranja prostora za susret, dijalog i međukulturnu razmjenu između lokalne zajednice (posebno mladih) i izbjeglica. Takvi okrugli stolovi posebice imaju za cilj stvaranje mogućnosti za razmjenu kroz postavljanje i odgovaranje na pitanja i pružanje prilika ljudima da se međusobno uključe u otvoreni dijalog. Cilj je borba protiv tendencije lokalne zajednice, koja se previše boji, da kaže pogrešnu stvar pri razgovoru s izbjeglicama. Vježba pomaže jačati razine opuštenosti.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- velika prostorija sa stolovima i stolicama
- grickalice i pića

SPosebni alati i vještine:

- osobni susreti
- unaprijed pružiti neke osnovne informacije svim sudionicima (o stvarima poput Ženevskekonvencije o izbjeglicama, postupcima traženja azila, mogućnostima rada, osnovnim sustavu socijalneskrbi, pristupu pravima izbjeglica itd.)

Uključene osobe:

- 1 osoba koja vodi razgovor (predstavlja sudionike, prikuplja pitanja)
- 2-3 izbjeglice
- zainteresirane osobe iz lokalne zajednice

Upute

Kada se broj izbjeglica u Salzburgu povećao, mnoge su škole iskazale svoj interes za veću informiranost o toj temi i stvaranje prilika za susret. Young Caritas zatim je iskušao aktivnosti za promicanje međukulturnih razmjena. Lokalno stanovništvo zainteresirano za ovu vrstu susreta okupilo se spontano i redovno su organizirani okrugli stolovi. Organizirali smo okrugle stolove i kao dio razredne ili školske aktivnosti. To pomaže uključiti sve učenike jednog razreda, neovisno o njihovoj zainteresiranosti. Stvaranjem takve atmosfere potiče se veća znatiželja među osobama koje nisu osjetile zainteresiranost.

Napomena organizatora

- bolje je da se izbjeglice ne razdvaja u različite skupine kako bi si uzajamno mogli pomagati i pružati si potporu. To je važno za stvaranje sigurnog prostora za saveznike
- suradnja s domom za izbjeglice korisna je, posebno za uspostavu početnog kontakta s izbjeglicama
- naročito ako su sudionici mladi
 - unaprijed pripremite pitanja primjenjujući zajedničko traženje ideja („oluju ideja“ - eng.brainstorming) te nešto što će „probiti led“.
 - izvršite pripremne radnje kako bi svima bilo jasno da trebaju spomenuti samo ono o čemu žele razgovarati i da bi se izbjegla neugodna pitanja
- što je manja grupa, to je jednostavnije potaknuti raspravu
- zajednički kolač nakon kruga razgovora te dijeljenje obroka ili grickalica mogu pomoći popratnim raspravama jedan-na-jedan i pojačati osjećaj zajednice

„Najljepše vam zahvaljujemo na ovom lijepom jutru u domu za izbjeglice. Učenici su ne samo naučili mnogo novoga, nego su ih očarale i životne priče ljudi.“

Gdje: Salzburg

Tko: Caritas Salzburg

Kontakti

Felicia Pfurtscheller -

e-pošta: Felicia.Pfurtscheller@caritas-salzburg.at

internetska stranica: <http://sbg.youngcaritas.at/>

Živa knjižnica

Živa knjižnica aktivnost je u cilju stvaranja prostora za susret između zajednice i bilo koje osobe koja trpi bilo kakav oblik predrasude (temeljen npr. na rasi, vjeri, spolnoj orijentaciji, odabirima načina života, invaliditetu), a koja može biti živa knjiga. To je poseban događaj osmišljen za borbu protiv stereotipa i predrasuda kroz dijalog. Kao „žive knjige”, migranti mogu podijeliti svoje priče, iskustva i kulturu s „čitateljima“ iz lokalne zajednice. Međusoban razgovor o životu pomaže u prevladavanju međukulturnih prepreka, strahova i predrasuda kroz uzajamno upoznavanje kao pojedinaca na jednakoj razini.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- troškovi ovise o broju knjiga (naknada za trošak i putni troškovi za žive knjige)
- grafički umjetnik za katalog: nije „obavezna kvalifikacija“ ako ste kreativni

Posebni alati i vještine:

- tihi prostor u kojem će se istovremeno smjestiti od 5-15 „živih knjiga” i njihovih „čitatelja“
- napredna promidžba i publicitet: da bi čitatelji znali što će se događati u živoj knjižnici
- vrijeme: da bi ljudi mogli posuditi više od jedne žive knjige (npr. naša živa knjižnica otvorena je barem četiri sata)
- potpora „živom rječniku“ (nije obavezno): za pomoć s vokabularom

Uključene osobe:

- volonteri: rade kao knjižničari
- osobe posebnog porijekla i iskustava koje će željeti biti „žive knjige“
- osobe iz različitih skupina koje sa sobom donose iskustva sa stereotipima i/ili predrasudama
- čitatelji : posjetitelji žive knjižnice koji „posuđuju“ knjigu na 30 minuta
- katalog: pokazati čitateljima sve žive knjige
- knjižnične iskaznice ili raspored: utvrditi koja je „živa knjiga” posuđena

Upute

Prvi eksperiment „žive knjižnice“ organiziran je na uličnom festivalu 2014. S obzirom na uspjeh te aktivnosti, drugi partneri željeli su doprinijeti i podijeliti sav posao te se postupno razvio format događaja. Takve događaje organiziramo ne samo u mjestima povezanim s crkvom, nego i u školama, na uličnim festivalima ili drugim otvorenim prostorima da bi se ljude uključilo u kontakt s našim „živim knjigama“.

Tijekom susreta, „živa knjiga“ i „čitatelj“ ravnopravno razgovaraju i dolazi do osnaživanja kroz dijalog temeljen na poštovanju, na razgovoru „s“ drugom osobom (umjesto o njoj). Mnogi su ljudi sretni što mogu podijeliti svoje priče i osobne stavove i sretni što ih se pita i što mogu govoriti o svojim iskustvima i životima.

Napomena organizatora

- odvojite dovoljno vremena da potražite zanimljive „žive knjige“
- dobro unaprijed upoznajte sudionike s idejom o događaju
- osigurajte jaku promidžbu kako bi bilo dovoljno čitatelja

„Osjećao sam se vrlo ugodno kao živa knjiga jer su mi ljudi zahvalili na mojoj otvorenosti, bio je to tako vrijedan trenutak, meni dosad gotovo nepoznat.“

Gdje: Koeln /Rhineland

Tko: Caritasverband für die Stadt Bonn e.V.

Kontakti

Sabine Kern (Caritasverband für die Stadt Bonn e.V.) -

e-pošta: Sabine.kern@caritas-bonn.de

Tel: +49 228 26717 18

internetska stranica: www.dielebendebibliothek.de

(temeljeno na ideji iz Danske:

www.humanlibrary.org)

Susret nacija

Projekt je festival susreta. Migranti pripremaju tradicionalnu hranu i prezentacije o svojoj državi. Postoji pozornica na kojoj migranti mogu nastupati (djeca, kazalište, glazba itd.). Organizirana su i razna natjecanja za djecu (kvizovi o državama itd.). Ujutro su pozvane lokalne škole, a poslijepodne je susret otvoren za javnost (djeca često ponovno dođu u pratnji roditelja i prijatelja).

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- 5 700 EUR (plaće nisu uključene): najam dvorane (uključeni su panoi za izložbu – svaka država ima pano), nagrade za izvođače, inženjer zvuka i potrebna tehnička oprema

Posebni alati i vještine:

- osobno pozvati škole
- pokušati osigurati potporu gradskih dužnosnika (povoljniji najam dvorane)
- novosti o festivalu objavljene u lokalnim gradskim novinama, na plakatima itd.

Uključene osobe:

- osoblje ureda Caritasa: za doprinos pripremanja
- koordinator i druge osobe: za organiziranje posebnih zadataka (odbori, scenarij čitavog festivala)
- koordinator za hranu (stolovi, što će se pripremiti i tko će to učiniti, plastično posuđe, dovoljno koševa za otpatke itd.)
- tehnički koordinator (zvuk, svjetla, kampanja za odnose s javnošću, inženjer zvuka, osoblje za prijenos opreme)
- brojni volonteri: na dan festivala (za pomoć posjetiteljima, pomoć iza pozornice, čišćenje)

Upute

Festival se organizira svake godine od 2013. Nakon određenih početnih sumnji, bilo je moguće uspostaviti odličnu suradnju s lokalnim školama. Sada je posjet školske djece festivalu redovni dio nastavnog programa. To je festival otvoren svima, zabava na kojoj se ljudi dobro osjećaju i gdje mogu okusiti različitu hranu, slušati različitu glazbu i pomoći u raznim priredbama. Ljude se poziva da sudjeluju i podijele svoje tradicije i navike, a migranti su uzbuđeni što mogu nastupati i podijeliti svoju kulturu na pozornici. Za pripremu su potrebna dva mjeseca intenzivnog rada da bi se organizirao scenarij čitavog festivala te da bi se utvrdili pojedinačni nastupi, osigurala lokacija, izvođači i kuhari.

Napomena organizatora

- hranu mogu djelomično pripremiti migranti, ali je treba skuhati netko s dozvolom (barem u Češkoj Republici)
- budite vrlo jasni kada komunicirate s migrantima o programu
- osigurajte dovoljno košara za otpatke i vode za posjetitelje
- unaprijed osigurajte inženjerima zvuka glazbu za nastupe

„Ovaj je festival takvo otkriće o toliko mnogo i toliko zanimljivih kultura. Ovdje se zaista osjećam kao dio jedinstvenog svijeta bez granica.“

Gdje: Hradec Králové, Češka Republika

Tko: Caritas biskupije Hradec Králové, Češka Republika

Kontakti

Vladka Dobešová (koordinatorka integracijskih aktivnosti i učiteljica češkog) -

e-pošta: vladka.dobesova@hk.caritas.cz

Tel: +420 492 604 940

internetska stranica: <http://cizincihradec.cz/akce/setkani-narodu-2017>

Međukulturni projekt Lacampa

Lacampa je međukulturni socijalni projekt Caritasa čiji je cilj stvaranje prostora za prihvatanje, susret i uzajamno upoznavanje imigranata i autohtonog stanovništva. Cilj je projekta pružiti dostojanstvo fenomenu migracije i preokrenuti negativnu percepciju o migrantima. Inicijativa se usredotočuje na rušenje stereotipa i predrasuda, postupno uklanjanje prepreka koje razdvajaju zajednicu te promicanje bratskog suživota i povezanog društva, temeljenog na jednakosti i obrani ljudskih prava. Sveukupno, ovom se inicijativom doprinosi prepoznavanju bogatstva kulturne raznolikosti.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- troškovi ovise o socijalnom pedagogu (jedina osoba s ugovorom o radu od 10 sati tjedno)
- mogući najam prostora ako ne postoji mogućnost besplatnog

Posebni alati i vještine:

- napitci (kava/čaj)
- prostorija, stol

Uključene osobe:

- 50 volontera za provedbu projekta
- suradnici 12 različitih nacionalnosti
- 1 socijalni pedagog (10 sati tjedno)
- nekoliko prostorija, mjesta

Upute

Događaj je pokrenut 2005. Budući da je gotovo 30 % našeg stanovništva stranog porijekla, zaključili smo da je potrebno promicati aktivnosti usmjerene prema stvaranju skladnog suživota u susjedstvu La Inmobiliaria. Smatrali smo da bi aktivnosti poput radionica, zabava, razgovora, kinematografskih foruma, izleta itd. mogle biti korisne za postizanje željenog suživota. Tijekom dvanaest godina aktivnosti, ova inicijativa je postala referentna točka u gradu, a danas je uključeno stotine studenata, osoba i volontera koji su nam pomogli da se razvijemo. U tom je projektu svaka osoba protagonist. Filozofija je da svi, neovisno o porijeklu ili profesiji, imaju nešto čime mogu doprinijeti: podučavanje djece igrama, pričanje priča i podučavanje pjesama iz drugih zemalja, doprinos zanatskim radionicama, kuhanje tipičnih jela, razgovor o stranoj povijesti, knjigama ili kulturama samo su neke od brojnih aktivnosti koje organiziramo.

Napomena organizatora

- podučavajte volontere kulturnoj raznolikosti: pružite im neke osnovne smjernice o prijemu i alate za poticanje interakcije
- postupno pozivajte ljude da bi se osjećali ugodnije
- aktivnosti ne trebaju biti previše strukturirane: glavni je cilj stvoriti trenutke interakcije i susreta

„Za mene je to bilo vrlo obogaćujuće. Tijekom godina susreo sam mnoge osobe, kulture, prevladao predrasude i strahove koje svi imamo pred različitim kulturama i religijama. Pomogli smo ljudima da shvate zašto su ljudi napustili svoje države. Podnijeli smo pritužbe, proveli aktivnosti namijenjene podizanju svijesti i nastavljamo mnogo učiti o predrasudama i glasinama.”

Gdje: Nuestra Señora de La Asunción, C / Ceferino Calderón 3 od Torrelavega, Cantabria
Tko: Parroquia de la Asunción de Torrelavega (Cáritas Diocesana de Santander)

Kontakti

Estefanía Chaves (Cáritas Diocesana de Santander) -

e-pošta: echaves.cdsantander@caritas.es

internetske stranice:

<http://www.nadiesinfuturo.org/experiencias-con/article/esta-en-tus-manos-podemos>

<http://www.nadiesinfuturo.org/experiencias-con/article/i-celebracion-del-dia>

Međuvjerska molitva za mir, poštovanje i suživot

„Međuvjerske molitve za mir, poštovanje i suživot” pojavile su se 2011. u cilju rješavanja međuvjerske stvarnosti u susjedstvu. Upitali smo se kako bismo željeli da izgleda naše susjedstvo, a odgovor je bio da sanjamo o susjedstvu u kojem je moguće kroz molitvu ujediniti razne vjerske denominacije. Ta nam je aktivnost omogućila da potaknemo međukulturni dijalog i detaljnije upoznamo druge religije.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- nisu potrebna dodatna sredstva (dobrovoljan doprinos općine i drugih konfesija)

Posebni alati i vještine:

- veliki prostor: obično se računa na mjesta različitih religija na cikličnoj osnovi ili se koriste drugi javni prostori
- stolci, stolovi, zvučnici
- brošure: svaka zajednica predstavlja svoju brošuru na vlastitom jeziku, prevedenu na španjolski

Uključene osobe:

- otočka općina Cabildo: da omogući prijenos opreme, tisak brošura, izdavanje dozvola za organizaciju aktivnosti
- osobe iz raznih konfesijskih zajednica: da doprinesu svojim kulturnim nasljeđem, resursima i objektima
- volonteri

Upute

Sve je započelo 2011. kada smo se okupili oko inicijative pod nazivom „Okrugli stol o sudjelovanju građana u susjedstvu” (“Mesa de participación ciudadana del barrio”), namijenjenu poboljšanju života u susjedstvu. Na tim su susretima vjerske i druge ustanove utvrdile potrebu za djelovanjem protiv predrasuda i stereotipa pa je bilo prirodno da pristanemo na međureligijske molitve. Katoličke i islamske zajednice započele su s razradom prijedloga, a postupno su im se pridruživale druge konfesije. Inicijativa se u pravilu održava u javnom prostoru, na trgu u susjedstvu i pogoduje joj dobra lokalna medijska pokrivenost. Cilj je uključiti što je moguće više ljudi i osigurati sudjelovanje različitih konfesija. Na prvoj je molitvi sudjelovalo 8 vjerskih zajednica. Danas nas je više od 14, a zastupljena je čak i zajednica agnostika ili ateista iz susjedstva.

Napomena organizatora

- ustrajnost u prijedlogu
- strpljenje: priprema molitve zahtijeva brojne pripremne susrete
- dijalog
- pažljivo slušati prijedloge drugih: biti otvoren prema prijedlozima koji su najviše izvedivi
- ne kretati od unaprijed stvorenih ideja
- dopustite si da se iznenadite

„Međuvjerska molitva na svaki je način obogaćujuće iskustvo. S vjerskog stanovišta jer poznajete druge vjere, druge načine iskazivanja istih vrijednosti, ali i s ljudskog stanovišta jer nam to omogućuje da stvorimo dubok i iskren prostor za molitvu.”

Gdje: Arona, El Fraile (Tenerife)

Tko: Parroquia Santa Isabel de Portugal (CD Tenerife)

Kontakti

José Alexis Rodríguez -
e-pošta: shema19691@gmail.com

Video: III Rezo Interreligioso
<https://www.youtube.com/watch?v=UJ5QEWIqhHg>

Caritas, mjesto susreta

Mjesto susreta je mjesto gdje se migranti mogu ravnopravno okupiti da bi podijelili svoja iskustva, raspravili ili čak pristupili određenim uslugama, poput pravnog savjetovanja i jezične obuke. Mjesto susreta omogućuje posebno nedokumentiranim migrantima sigurno utočište i mjesto susreta. Obroci se zajednički pripremaju i dijele. Neki sudionici preuzimaju inicijativu pripreme hrane karakteristične za matičnu državu i dijeljenja informacija o svom kulturnom porijeklu. Najvažnije je da se cijene svačija iskustva i da se svi potiču na dijeljenje informacija i izražavanje.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- susret financira crkva; ponekad je prisutno vanjsko financiranje, tj. koriste se donacije

Posebni alati i vještine:

- materijal za tečaj
- igračke za djecu
- kreativni materijal
- jednostavni obroci/kava

Uključene osobe:

- volonteri, poput učitelja švedskog jezika
- savjetnici za migraciju
- mjesto susreta
- koordinator

Upute

Uvidjeli smo potrebu za stvaranje mjesta i zajednice koja prihvaća nove članove i za pružanje potpore migrantima/tražiteljima azila/nedokumentiranim migrantima u Stockholmu. Željeli smo stvoriti model koji je moguće ponoviti u drugim dijelovima države. U tu smo svrhu trebali stvoriti prostor sigurnog okruženja gdje se sudionici mogu susretati s lokalnim volonterima i gdje su, između ostalog, osigurane emocionalna potpora i jezična obuka. Organiziramo i piknike i pozivamo razne vladine institucije da dođu i izlože svoj rad, primjerice agencije za zapošljavanje, poreznu upravu itd.

Priprema traje oko dva do tri mjeseca, ovisno o sposobnosti pronalaska odgovarajućeg mjesta i uključivanja volontera koji posjeduju odgovarajuće vještine. Svi naši volonteri daju vrlo važan doprinos i na taj se način osjećaju osnaženo. Izgradili smo osjećaj zajednice i pokušali smo uključiti posjetitelje, iskoristiti njihove nadarenosti i vještine, uključiti ih u planiranje i provedbu te im dati odgovornost.

Napomena organizatora

- stvorite sigurno i uključivo okruženje koje prihvaća nove članove, u kojem se svi osjećaju ravnopravno i mogu odgovorno djelovati da bi pomogli dijeliti zadatke

„Djeluje poput drugog doma.”

Gdje: Stockholm

Tko: švedski Caritas

Kontakti

Marie Eidem -

e-pošta: marie.eidem@caritas.se

internetska stranica: <http://www.caritas.se/>

Vrtlarenje solidarnosti

Vrt je mjesto susreta, trenutak druželjivosti u kojem se osobe u neizvjesnim situacijama i volonteri okupljaju dva puta tjedno da bi uzgajali povrće i voćnjak na prostoru od oko 1 500 četvornih metara. Tijekom te aktivnosti, prirodno jača povjerenje između migranata i lokalnog stanovništva, zahvaljujući razgovoru o konkretnim situacijama u ozračju razumijevanja. Proizvodnja povrća i voća rezervirana je za sudionike, no moguća je i prodaja.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- 150 EUR za osnovni alat za vrtlarenje i sjeme

Posebni alati i vještine:

- vrt ili čestica zemlje
- alat za vrtlarenje, sjeme, voda

Uključene osobe:

- broj uključenih osoba razlikuje se: 5 osoba stranog porijekla, od kojih su 2 Armenci i uskraćeno im je pravo na azil
- skupina volontera
- razni timovi (prijem, pismenost, vrtlari) iz Secours Catholique - Francuski Caritas Brest za odabir i pomoć pri uključivanju ljudi u aktivnosti
- delegacija službe za strance iz Bresta

Upute

Dva nedokumentirana migranta stupila su u kontakt s vrtlarima putem tima za pismenost koji je uvidio teškoće s kojima su se te osobe susrele u učenju francuskog. S jedne strane, migranti su se u vrtu osjećali osnaženo jer mogu uložiti znanje (tehnike vrtlarenja) koje već posjeduju iz svoje matične države i otkriti nešto novo (staklenički uzgoj). S druge strane, volonteri im pomažu s jezikom odredišne države, a delegacija službe za strance radi na njihovim datotekama s ciljem podnošenja žalbe. U devet mjeseci, dva armenijska vrtlara ostvarila su veliki napredak u učenju francuskog. Mogli su vježbati svoje tehničke vještine. Štoviše, imaju korist od voća i povrća iz vrta i socijalne trgovine namirnicama i igraju sastavnu ulogu u timu i životu svakog člana.

Napomena organizatora

- iskoordinirajte različite službe ponuđene migrantima (tj. prijem,, pismenost, vrtlari) da bi se osigurao doseg do Vaše ciljane publike
- vrtlarenje se može postupno razviti i u dohodak koji stvara aktivnost s pomoću koje je moguće financirati druge slične inicijative
- uzmite u obzir da je vrtlarenje također alat za promicanje potrošnje lokalnih proizvoda i za zaštitu okoliša

„Naš odnos i prijateljstvo rasli su brže od povrća koje smo zajednički uzgajali.”

Gdje: Finistere, Francuska

Tko: francuski Caritas (Secours Catholique)

Kontakti

Philippe Suply (tim volontera Bresta) -
e-pošta: finistere@secours-catholique.org
Tel: +33 (06) 31 23 22 68; +33 (02) 98 55 60 80

Tečajevi engleskog za tražitelje azila i izbjeglice

Cornerstone Day Centre i Caritas Salford organiziraju dnevne tečajeve engleskog i matematike koji tražiteljima azila i izbjeglicama svih razina znanja pružaju dragocjene vještine i kvalifikacije koje je moguće iskoristiti za ulazak u tercijarno obrazovanje i na šire tržište rada. Poduku drže kvalificirani učitelji uz potporu volontera okupljenih iz lokalnih tercijarnih ustanova, župa i međuvjerskih udruga. Pored ciljeva obrazovanja i zapošljavanja, obrazovni program Cornerstonea ima za cilj ponuditi večernji centar za prihvrat novih članova gdje tražitelji azila i izbjeglice mogu pojesti obrok i družiti se s osobama iz svih krajeva svijeta.

SASTOJCI

Potrebna sredstva:

- trošak udžbenika (20-40 EUR)
- fotokopiranje materijala
- osoblje

Posebni alati i vještine:

- iskustvo poučavanja i pedagoško znanje za nastavu u razredu
- konverzacija i individualna poduka zahtijevaju srednjoškolsko te po mogućnosti fakultetsko obrazovanje, no iskustvo poučavanja nije neophodno
- obrazovni resursi potrebni su za određene aktivnosti poduke, od kojih se mnoge nalaze na internetskim stranicama ESOL-a poput OneStopEnglish --TES
- nadalje, i dobri udžbenici ESOL kao što je Headway, New English File i Straightforward korisni su izvori nastavnih materijala

Uključene osobe:

- volonteri za usluge poduke i satove konverzacije
- zaposlenik za koordinaciju volontera
- izbjeglice

Upute

Ideja je započela u rujnu 2016., kada je postalo jasno da je tražiteljima azila i izbjeglicama koje koriste našu hitnu potporu za stanovanje bila potrebna dodatna potpora iz engleskog jezika. Zatim je trebalo razviti potrebne veze s organizacijama koje bi mogle pružiti odgovarajuće volontere podučavatelje. Razvoj kontakata s lokalnim dobrotvornim društvima, vjerskim ustanovama i tercijarnim ustanovama trajao je nekoliko tjedana, no od početka su svi volonteri koji su izrazili interes za poučavanje tražitelja azila i izbjeglica već imali svojstvenu motivaciju za potporu migrantima i ta se želja samo pojačala kako su napredovali satovi poduke, a odnos između poučavatelja i učenika produbljavao se. Obrazovanje je jedan od primarnih alata za osnaživanje. Migranti se osjećaju prihvaćenima, a početna stajališta lokalnog stanovništva koja su sadržavala predrasude prirodno su promijenjena jer su uspostavili prijateljstva s tim izbjeglicama. Primjerice, mnogi naši polaznici produžili su na dodiplomski i poslijediplomski studij na fakultetima u Manchesteru pored toga što su upisali programe strukovnog usavršavanja na koledžima (eng. FE – Further Education – college courses).

Napomena organizatora

- projekt je moguće provesti i na razini biskupije
- na maloj lokalnoj razini, projekt je moguće jednostavno ponoviti, a moguće je razviti i internetski sustav

„Ovdašnji su mi satovi puno pomogli, vrlo su korisni i zanimljivi.”

Gdje: Cornerstore Day Centre i Caritas Salford
Tko: biskupija Salford, Engleska

Kontakti

Caritas biskupije Salford

e-pošta: info@caritassalford.org.uk

IV. dio: PRILOG

Azil

Azil je zaštita koju jamči država na svojem teritoriju u odnosu na nadležnost matične države osobama koje bježe od progona ili ozbiljne opasnosti. Azil se temelji na načelu zabrane vraćanja i odlikuje ga uživanje međunarodno priznatih prava izbjeglica⁶⁹.

Tražitelj azila

Tražitelj azila pojedinac je koji je zatražio zaštitu druge države, ali čija molba za azil još uvijek čeka odluku vlade dotične države. Neće svaki tražitelj azila u konačnici biti priznat kao izbjeglica, ali su sve izbjeglice početno priznate kao tražitelji azila⁷⁰.

Izgradnja kapaciteta

Navedeno se odnosi na izgradnju kapaciteta vlada i čimbenika civilnog društva povećanjem njihovog znanja i jačanjem njihovih vještina. Primjeri mogu biti potpora izradi sadržajnih, izravnih projekata i provedbi s partnerskom vladom, obuka, dijalog itd. U svim slučajevima, cilj izgradnje kapaciteta su općenito prihvatljiva referentna mjerila upravljačkih praksi⁷¹.

Civilna i politička prava

Civilna i politička prava uključuju različita prava poput prava na nediskriminaciju, jednaka prava muškaraca i žena; pravo na život nepostojanje torture, okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja; nepostojanje ropstva ni porobljavanja; nepostojanje proizvoljnog uhićenja ili zatočenja; sloboda kretanja unutar države; pravo na slobodu i sigurnost osobe sloboda mišljenja, savjesti i vjere; te sloboda izražavanja⁷².

Odredišna država

Odredišna država odnosi se na državu u kojoj migrant namjerava prebivati tj. dovršiti

migracijsko putovanje. Izraz je prihvatljiviji od „država domaćin“, čija je konotacija da su migranti puki gosti i potkrepljuje percepciju da migranti iskorištavanju pogodnosti i usluge, ali ne doprinose⁷³.

Matična država

Matična država neutralni je izraz koji se odnosi na državu iz koje je potekao migrant, tražitelj azila ili izbjeglica.

Taj je izraz prihvatljiviji od „država pošiljateljica“, čija konotacija podrazumijeva da bi država imala aktivan udio u poticanju radnika da napuste matičnu državu u cilju pronalaska zaposlenja i prebivališta u inozemstvu. „Domicilna država“ ponekad se koristi jednakovrijedno kao odredišna država jer označava mjesto gdje osoba živi i mjesto koje stvara osjećaj pripadnosti. Za mnoge migrante, koncept „doma“ može imati mnogo značenja, ali ishod uspješnih politika integracije može biti da migrant domom naziva svoje prebivalište u odredišnoj državi⁷⁴.

Kultura

Kultura je ukupnost naučenog i podijeljenog znanja, uvjerenja i pravila koje ljudi koriste za tumačenje iskustava. Kultura obuhvaća vrijednosti i stavove te običaje i ponašanja na način na koji to izražava određena zajednica ili stanovništvo⁷⁵. Kultura je „kolektivno programiranje uma kojim se razlikuju članovi jedne skupine ili kategorije osoba od drugih“⁷⁶. Kultura je „...skup stavova, vrijednosti, uvjerenja i ponašanja zajedničkih određenoj skupini osoba, ali različitih za svakog pojedinca, i prenošenih s generacije na generaciju.“⁷⁷. Kultura nije nikada statična i uvijek je u pokretu.

Dostojanstveni rad

Dostojanstveni rad označava rad koji je produktivan, kojim se ostvaruje pristojan

⁶⁹Stajalište Europskog Caritasa (2004.) „Integracija – proces koji uključuje sve“.

⁷⁰Ibid.

⁷¹Međunarodna organizacija za migraciju (2011.) „Glosar migracije – 2. Izdanje“. Perruchod R. i Redpath-Cross J. eds.

⁷²Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, 1966.

⁷³Europski institut Panos i Savez civilizacija Ujedinjenih naroda (UNAOC), 2014. „Media friendly Glossary on Migration“.

⁷⁴Europski institut Panos i Savez civilizacija Ujedinjenih naroda (UNAOC), 2014. „Media friendly Glossary on Migration“.

⁷⁵Stajalište Europskog Caritasa (2004.) „Integracija – proces koji uključuje sve“.

⁷⁶Hofstede 1994:5; Hofstede, G. (2001.). Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations across Nations. Thousand Oaks, CA: Sage (suiždanje u PRC-u kao sv. 10 u Shanghai Foreign Language Education Press SFLEP Intercultural Communication Reference Series, 2008.).

⁷⁷Matsumoto, D. (1996.) Culture and Psychology. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole: 16.

dohodak, sigurnost na radnom mjestu i socijalna zaštita za obitelji, bolji izgledi za osobni razvoj i društvenu integraciju, sloboda da ljudi izraze svoje probleme, organiziraju se i sudjeluju u odlukama koje utječu na njihove živote te jednakost mogućnosti i postupanja prema svim ženama i muškarcima. Međunarodna organizacija rada "dostojanstveni rad" smatra ključnim elementom za postizanje pravedne globalizacije i smanjenje siromaštva. Postizanje dostojanstvenog rada zahtijeva stvaranje radnih mjesta, prava na radu, socijalnu zaštitu i socijalni dijalog, uz ravnopravnost muškaraca i žena kao međusektorski cilj⁷⁸.

Dijaspora

Dijaspora označava pojedince i članove mreža, udruženja i zajednica koji su napustili matičnu državu, ali održavaju veze sa svojim domovinama. Ovim su konceptom obuhvaćene više udomaćene iseljeničke zajednice, migrantski radnici s privremenim boravištem u inozemstvu, iseljenici s državljanstvom u odredišnoj državi, građani s dvostrukim državljanstvom i drugačija generacija migranata⁸⁰.

Diskriminacija

Diskriminacija se odnosi na nepravedno postupanje prema osobi ili skupini na temelju predrasuda⁸¹. U 2008., Europska komisija predložila je direktivu o zabrani diskriminacije na temelju dobi, invaliditeta, vjere ili uvjerenja, između ostalih značajki, u svim područjima nadležnosti EU-a. U 2009., Europski parlament usvojio je taj prijedlog, ali je od tada prijedlog zapeo u fazi prvog čitanja u Europskom vijeću. Trenutačno zakonodavstvo EU-a protiv diskriminacije postoji samo za zaštitu protiv diskriminacije žena i na temelju rasne i etničke pripadnosti na tržištu rada. Na razini Vijeća

Europe, prioritet imaju prava na jednakost i nepostojanje diskriminacije. Kao rezultat toga, izjavljujemo da je sveobuhvatnije zakonodavstvo o jednakosti ključno za zaštitu i osnaživanje migranata, kao i matičnih građana.

Gospodarska, socijalna i kulturna prava

Prema načelima jednakosti i nepostojanja diskriminacije, gospodarska, socijalna i kulturna prava imaju za cilj osigurati pružanje odgovarajućeg gospodarskog, socijalnog, kulturnog, materijalnog i intelektualnog boljitka osoba. Primjerice, navedeno uključuje pravo na rad, pravedne i povoljne uvjete rada, socijalnu sigurnost, zaštitu obitelji, odgovarajući standard života, stanovanje, zdravlje i obrazovanje⁸².

Jednakost

„Jednakost zahtijeva da se prema svim članovima društva, posebno onima izloženima riziku od isključenosti, osigura jednako postupanje. Stoga bi s migrantima trebalo postupati jednako kao i sa svim drugim članovima društva. Pružanje jednakih mogućnosti zahtijeva posebne mjere, poput pristupa pravima i uslugama, informacijama, orijentaciji i obuci”⁸³.

Spajanje obitelji

Spajanje obitelji odnosi se na pravni postupak pri kojem je članovima obitelji razdvojenima prisilnom ili dobrovoljnom migracijom omogućeno spajanje s određenim članovima obitelji koji se nalaze u državi koja nije njihova matična država⁸⁴. Caritas Europa prednost daje široj definiciji spajanja obitelji, uključujući bake i djedove, unuke te braću i sestre jer je uvijek potrebno promicati integritet i spajanje obitelji, neovisno o financijskim zahtjevima.

Prisilna i dobrovoljna migracija

Prisilna migracija opisuje nedobrovoljnu vrstu migracije kod koje postoji element prisile, poput

⁷⁸Međunarodna organizacija rada (2008.) „Izjava o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju”, Međunarodna konferencija rada, 97. sjednica, Ženeva.

⁷⁹Europska komisija (2014.) „Azil i migracija - glosar 3.0 alat za bolju usporedivost.” Izradila Europska migracijska mreža.

⁸⁰Međunarodna organizacija za migracije (2011.) „Glosar migracije – 2. izdanje”. Perruchod R. i Redpath-Cross J. eds.

⁸¹Stajalište Europskog Caritasa (2004.) „Integracija – proces koji uključuje sve”.

⁸²Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, 1966.

⁸³Caritas Europa, 2007. „Integracija - proces koji uključuje sve: Dokument potpore za integraciju migranata i izbjeglica”. Bruxelles.

⁸⁴Međunarodna organizacija za migracije (2011.) „Glosar migracije – 2. izdanje”. Perruchod R. i Redpath-Cross J. eds.; Više informacija o Direktivi o spajanju obitelji u EU-u nalazi se na: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration/family-reunification_en

ekoloških katastrofa, kemijskih ili nuklearnih katastrofa, gladi, trgovine ljudima, rata, sukoba, kršenja ljudskih prava itd. S druge strane, dobrovoljna migracija odnosi se na osobe koje se svojevremeno sele. Zbog toga vlade i mediji često razlikuju migrante koji se smatraju „dostojnima“ primiti izbjegličku zaštitu nasuprot gospodarskih migranata koji „odabiru napustiti svoj dom“ zbog želje da poboljšaju svoje živote ili živote svoje djece. Mjera u kojoj se siromaštvo i nedostatak infrastrukture u matičnoj državi mogu smatrati uzrokom prisilne migracije nedavno je postala tema gorućih rasprava. Budući da mobilnost ljudi postaje sve globalnija i češća, tradicionalna razlika između prisilne i dobrovoljne migracije postaje manje izražena. Stoga je ključno sveobuhvatno promicati ljudska prava svih migranata, neovisno o njihovim motivima za migraciju ili njihovom pravnom statusu, te pojačati njihovu zaštitu⁸⁵.

Imigracija

Imigracija se odnosi na migraciju u mjesto, posebno migraciju u državu koja nije matična država osobe, u cilju naseljavanja u tom mjestu⁸⁶.

Integracija

Za Caritas, integracija predstavlja i treba je razumjeti kao „dinamičan, višesmjerni proces u kojem doseljenici i zajednice primateljice namjerno surađuju na temelju zajedničkog opredjeljenja prema toleranciji i pravdi, u cilju stvaranja sigurnog, vitalnog i kohezivnog društva koje prihvaća nove članove“⁸⁷. To mora uzeti u obzir potrebu da se uravnoteže dužnosti i odgovornosti između migranata i zajednica primateljica.

Međukulturna kompetencija

Međukulturna kompetencija odnosi se na sposobnost (pojedina i organizacija) da ostvare

učinkovitu interakciju s osobama različitog kulturnog porijekla u kontekstu raznolikog društva. To zahtijeva veće razumijevanje normi i osjetljivost na prevladavajuće norme i vrijednosti u tuđim kulturama⁸⁸.

Međuvjerski susret

Međuvjerski susret odnosi se na dijaloge i susrete među ljudima različitih vjera u ozračju slobode i otvorenosti, s ciljem slušanja i pokušaja razumijevanja uzajamnih svjetonazora, vjerskih vrednota i uvjerenja u postupku otkrivanja mogućnosti za uzajamnu suradnju⁸⁹.

Neredovita migracija

Neredovita migracija prekogranično je kretanje izvan redovitih normi matičnih država, tranzita i odredišta. Ograničeni pristup pravnim kanalima migracije i azila uzrokovao je povećanu zbunjenost povezanu s ovim izrazom jer se sve više migranata nalazi u neredovitoj situaciji.

Izraz „ilegalni migrant“ ne bi nikada trebalo koristiti jer je pogrešan, doprinosi stvaranju negativnih stereotipa i kriminalizira migrante. Ni jedno ljudsko biće nije „ilegalno.“ Migranti mogu biti u „neredovitoj“ situaciji ili „nedokumentirani“⁹⁰.

Interno raseljene osobe (IDP-i)

Prema definiciji Ujedinjenih naroda, interno raseljene osobe (IDP-i) „osobe su ili skupine osoba koje su bile primorane ili dužne napustiti svoje domove ili prebivališta“ da bi pobjegle ili izbjegle „učinke oružanog sukoba, situacije općeg nasilja, kršenja ljudskih prava te prirodne katastrofe ili katastrofe koje je uzrokovao čovjek“⁹¹.

Migracija

Migracija se odnosi na kretanje osoba iz jedne države ili lokacije prema drugoj⁹².

⁸⁵Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava „Migracija i ljudska prava: Poboljšanje upravljanja međunarodnom migracijom temeljenog na ljudskim pravima.“

⁸⁶Stajalište Europskog Caritasa (2004.) „Integracija – proces koji uključuje sve“.

⁸⁷ Cf. Newland, Kathleen; Tanaka, Hiroyuki; Barker, Laura, 2007. „Bridging Divides - The Role of Ethnic Community-Based Organizations in Refugee Integration“. Washington D.C.: Institut za politiku migracije i Međunarodni odbor spasa.

⁸⁸Stajalište Europskog Caritasa (2004.) „Integracija – proces koji uključuje sve“.

⁸⁹Ibid.

⁹⁰Izvješće posebnog izvjestitelja Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima migranata Vijeću za ljudska prava (A/HRC/20/24).

⁹¹Ujedinjeni narodi, Opća načela interne raseljenosti, 1998.

⁹²Stajalište Europskog Caritasa (2004.) „Integracija – proces koji uključuje sve“.

Migracija radne snage

Migracija radne snage definira se kao kretanje osoba iz jedne u drugu državu ili unutar matične države ili odredišta sa svrhom zaposlenja⁹³.

Migrant

Caritas se koristi definicijom migranata kao „bilo koje osobe koja mijenja svoju državu ili uobičajeno boravište. Država uobičajenog boravišta osobe ona je u kojoj osoba živi, odnosno država u kojoj osoba ima mjesto za život na kojem redovno provodi dnevno razdoblje odmora”⁹⁴. Tom definicijom obuhvaćeni su imigranti, izbjeglice, osobe uključene u supsidijarne oblike zaštite, tražitelji azila, osobe koje traže druge oblike zaštite, migranti u neredovitoj situaciji ili povratnici u domovinu⁹⁵.

Radnik migrant

Osoba koja će biti ili je uključena u plaćenu aktivnost u državi čiji nije državljanin⁹⁶.

Sudjelovanje (od latinskog „participatio” što znači „sudjelovati” ili „biti dijelom”).

Sudjelovanje, kao skupni izraz, označava mnoge načine i oblike uključenosti, suradnje i suodlučivanja. Povezano je s postupkom demokratizacije i emancipacije. Sudjelovanje se odlikuje uključenošću u postupke planiranja i odlučivanja⁹⁷. U svom radu, Caritas potiče pristup sudjelovanja, zalaganje za siromašne i isključene i jačanje njihove uključenosti.

Načelo zabrane vraćanja

Načelo zabrane vraćanja ugrađeno je u Ženevsku konvenciju UN-a o izbjeglicama iz 1951. i njime se navodi da ni jedna država neće izbaciti ili vratiti

(„odbiti”) izbjeglicu na bilo koji način na granice teritorija gdje bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog rase, vjere, nacionalnosti, članstva u određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja; primjenjuje se kad je osoba već unutar teritorija ili na granici i obvezuje svaku državu⁹⁸.

Zaštita

Zaštita obuhvaća aktivnosti u velikoj mjeri usmjerene prema ostvarivanju punog poštovanja prava svih osoba u skladu s međunarodnim pravom – međunarodno humanitarno pravo, ljudska prava i izbjegličko pravo – neovisno o dobi, spolu, socijalnom, etničkom, nacionalnom, vjerskom i drugom porijeklu migranta⁹⁹.

Izbjeglica

Osoba koja se, uslijed dobro osnovanog straha od progona zbog rase, vjere, nacionalnosti, političkog mišljenja ili članstva u određenoj društvenoj skupini, nalazi izvan svoje matične države i nije u mogućnost ili, zbog straha od progona, ne želi koristiti zaštitu te države¹⁰⁰.

Doznake

Doznake su sredstva koja migranti zarade ili steknu, a koja se šalju natrag u njihovu matičnu državu¹⁰¹.

Otpornost

Otpornost je sposobnost pojedinca, kućanstva, zajednice, države ili regije da izdrži, prilagodi se i brzo se oporavi od stresova i šokova¹⁰².

Socijalne doznake

Socijalne doznake izraz je koji je osmislila Peggy Levitt kako bi se označilo da, pored novca,

⁹³Međunarodna organizacija za migracije (2011.) „Glosar migracije – 2. izdanje”. Perruchod R. i Redpath-Cross J. eds.

⁹⁴Ujedinjeni narodi „Preporuke za statistiku međunarodne migracije”, Revizija 1. Serija M, br. 58, 1998.

⁹⁵Caritas Europa, 2007. „Integracija - proces koji uključuje sve: Dokument potpore za integraciju migranata i izbjeglica”. Bruxelles. Djeca migranata rođena u državi imigracije često se nazivaju djecom migrantskog porijekla. U nekim slučajevima oni mogu zahtijevati posebne mjere integracije povezane s migrantskim porijeklom njihovih roditelja i njihovom svakodnevnom stvarnošću u društvu. Zbog toga je ovaj dokument i na njih primjenjiv.

⁹⁶Europska komisija (2014.) „Azil i migracija - glosar 3.o alat za bolju usporedivost.” Izradila Europska migracijska mreža.

⁹⁷Cf. Stručna enciklopedija socijalnog rada.4. izd., Frankfurt 1997. str. 691. u Stajalištu Europskog Caritasa (2004.) „Integracija – proces koji uključuje sve”.

⁹⁸Ženeva 1951. Konvencija o statusu izbjeglica. čl. 33. Načelo je navedeno i u članku 78. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i u člancima 18. i 19. Povelje o temeljnim pravima EU-a.

⁹⁹Međuagencijski stalni odbor.

¹⁰⁰Ženeva 1951. Konvencija o statusu izbjeglica. čl. 1.A (2).

¹⁰¹Informacijska mreža Ujedinjenih naroda o stanovništvu.

¹⁰²Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću EU-a „Pristup za ostvarivanje otpornosti: pouka iz krize u vezi sa sigurnosti hrane”. http://ec.europa.eu/echo/files/policies/resilience/com_2012_586_resilience_en.pdf.

migracija podrazumijeva i kruženje ideja, praksi, vještina, identiteta i socijalnog kapitala koji kruži između zajednica pošiljatelja i primatelja¹⁰³.

Socijalna isključenost

Za Caritas je socijalna isključenost izolacija pojedinaca ili skupina uzrokovana kombinacijom čimbenika koji, između ostalih, obuhvaćaju nezaposlenost, slabe vještine, nizak dohodak, loše stanovanje, visoku stopu kriminala, slabo zdravlje i urušavanja obitelji¹⁰⁴. Primjerice, migranti u Europi često su suočeni sa socijalnom isključenosti zbog kulturnih, strukturnih i socio-ekonomskih prepreka kojima se sprječava njihova sposobnost da ostvare puno sudjelovanje i budu socijalno uključeni u određnim državama.

Socijalna uključenost

Za Caritas je socijalna uključenost suprotna socijalnoj isključenosti i postupak je koji vlade i društvo čine da bi umanjile nejednakosti i osigurale da svi, neovisno o svojim iskustvima ili okolnostima, mogu ostvariti svoj puni potencijal u životu. To podrazumijeva i da potpora i mogućnosti dosegnu one kojima su najpotrebniji¹⁰⁵.

Ksenofobija

„Ksenofobija se sastoji od vrlo negativne percepcije i postupaka kojima se diskriminiraju skupine osoba koje nisu državljani na temelju njihovog stranog porijekla ili nacionalnosti [...] Činovi nasilja, agresije ili brutalnosti prema skupinama migranata predstavljaju ekstremne i eskalirane oblike ksenofobije”¹⁰⁶.

¹⁰³Levitt, Peggy (2001). “The Transnational Villagers.” Berkeley i Los Angeles: University of California Press.

¹⁰⁴Stajalište Europskog Caritasa (2004.) „Integracija – proces koji uključuje sve”.

¹⁰⁵Ibid.

¹⁰⁶UNDP, Dokument o istraživanju ljudskog razvoja 2009./47, Ksenofobija, međunarodna migracija i ljudski razvoj, rujan 2009.

Rue de la Charité 43
1210 Brussels - Belgium
Tel. +32 (0)2 280 02 80
info@caritas.eu
www.caritas.eu